

**Erasmus+ projekt:
Utveckling av yrkeskvalifikationer och utbildning
för europeiska beteendeanalytiker (EuroBA)**

<http://euroba.org/>

Intellektuellt resultat 2: Hänvisning av EuroBA-kompetenser till nationella referensramar för kvalifikationer i sex länder

2023

EuroBA:s projektpartners

Ulster University,
School of Psychology,
Northern Ireland (UK)

Queen's University Belfast,
Centre for Behaviour Analysis,
Northern Ireland (UK)

Masaryk University,
Institute for Research in Inclusive
Education, Czech Republic

Erasmus University Rotterdam,
School of Social and Behavioural
Sciences, Netherlands

NeuroHero
Dublin
Ireland

Panteion University of Social and Political
Sciences,
Laboratory of Experimental and Applied
Behaviour Analysis, Hellenic Republic

Stockholms
universitet

Stockholm University
Department of Special Education
Sweden

IESCUM
CENTRO ITALIANO DI STUDI
E CONDOTTE PER IL TRATTAMENTO
DELLA CONDIZIONE AUTISMO
A SAN PIERO
DALL'11 DICEMBRE 2008

European Institute of the Study of Human
Behaviour
Italy

Parents Education as Autism Therapists
Northern Ireland (UK)

Sammanfattning av projektet

Detta projekt är resultatet av ett samarbete mellan internationella partners från Storbritannien, Tjeckien, Nederländerna, Irland, Grekland, Sverige och Italien. Projektet har dragit nytta av en professionell rådgivande grupp (PAG) med ytterligare 15 europeiska länder för att se till att de standarder och kompetenser som utvecklats i projektet är acceptabla för så många europeiska länder som möjligt.

Projektets övergripande mål var att underlätta öppenhet och erkännande av kvalifikationer för beteendeanalytiker i Europa. Yrket beteendeanalytiker startade i början av 1970-talet i Nordamerika (Carr, 2011; Hughes & Shook, 2007). Det är dock inte formellt erkänt i Europeiska unionen (EU). För att beteendeanalytiker ska kunna arbeta inom EU med samma förväntningar på kunskaper, färdigheter och ansvarsområden är det nödvändigt att skapa tydliga definitioner av kompetenser för yrket.

Projektet har sex intellektuella resultat (IO). IO1 omfattar yrkesstandarder med hänvisning till den europeiska referensramen för kvalifikationer (EQF). IO2 beskriver utvecklingen av beteendeanalytikerkompetensen inom ramen för de sex partnerländernas nationella referensramar för kvalifikationer (NQF). IO3 innehåller en detaljerad ordlista med termer på partnerländernas språk. IO4 beskriver kvalifikationskriterier för EuroBA-tränare på nybörjarnivå (EuroBA-T). IO5 beskriver kvalifikationskriterier för EuroBA på masternivå (EuroBA-M). IO6 är en multimedialkurs på nätet för nybörjare på sex olika språk.

Innehållsförteckning

Introduktion	4
Tjeckien	5
<i>Utbildningsmässig och professionell utveckling av beteendeanalys i Tjeckien</i>	5
<i>Överensstämmelse mellan de tjeckiska nationella och europeiska referensramar för kvalifikationer</i>	9
Grekland	12
<i>Utbildningsmässig och professionell utveckling av beteendeanalys i Grekland</i>	12
<i>Överensstämmelse mellan de grekiska nationella och europeiska referensramar för kvalifikationer</i>	13
Nederländerna	16
<i>Utbildningsmässig och professionell utveckling av beteendeanalys i Nederländerna</i>	16
<i>Överensstämmelse mellan nederländska nationella och europeiska referensramar för kvalifikationer</i>	19
Sverige	21
<i>Utbildningsmässig och professionell utveckling av beteendeanalys i Sverige</i>	21
<i>Överensstämmelse mellan svenska nationella och europeiska referensramar för kvalifikationer</i>	22
Italien	26
<i>Utbildningsmässig och professionell utveckling av beteendeanalys i Italien</i>	26
<i>Överensstämmelse mellan italienska nationella och europeiska referensramar för kvalifikationer</i>	27
Storbritannien	30
<i>Utbildningsmässig och professionell utveckling av beteendeanalys i Storbritannien</i>	30
<i>Överensstämmelse mellan brittiska nationella och europeiska referensramar för kvalifikationer</i>	32
Sammanfattning	39
Referenser	40

Introduktion

I detta dokument beskrivs hur den europeiska beteendeanalytikerkompetensen (EuroBA) kan hänvisas till den nationella referensramen för kvalifikationer (NQF) i de sex partnerländerna: Storbritannien (UK), Tjeckien, Grekland, Nederländerna, Sverige och Italien. Intellectuellt resultat 2 (IO2) dokumenterar specifika resultat av lärande för EuroBA-kompetenserna i termer av NQF för varje partnerland. Hänvisningen av EuroBA-kompetenserna till lokala NQF i partnerländerna är ett av resultaten från Erasmus+-projektet med titeln Utveckling av yrkeskvalifikationer och utbildning för europeiska beteendeanalytiker (EuroBA) (2020-2023).

EQF är ett verktyg för yrkesmässig transparens och rörlighet i hela Europeiska unionen, baserat på riktlinjer för att matcha resultaten av lärande för ett visst yrke från ett land till ett annat. Dess framgång beror på hur EU-länderna hänvisar sina NQF:er till EQF-nivåbeskrivningarna (Europeiska kommissionen, 2011). I Europeiska unionen hänvisas inte yrkeskvalifikationssystemen direkt till motsvarande EQF. Med andra ord finns det praktiskt taget inga yrken som är juridiskt erkända på EU-nivå. Yrken måste först erkännas på nationell nivå innan samarbetsavtal om erkännande kan förhandlas fram för personalens rörlighet när de nationella kvalifikationsnivåerna formellt kopplas till den europeiska referensramen genom referensprocessen. När det gäller den europeiska kvalifikationen för beteendeanalytiker är således det relevanta nationella kvalifikationssystemet den konkreta referenspunkten inledningsvis. När kvalifikationer har erkänts juridiskt och utbildningsnivåer i varje nationellt system har överenskommit, kan EuroBA:s kompetensnivåer refereras till en EQF-nivå och en alleuropeisk överenskommelse kan uppnås vad gäller internationell öppenhet och rörlighet.

De nationella samordningspunkterna för var och en av de sju nationer som deltar i EuroBA:s utvecklingsprogram har reviderat sina NQF:er så att de motsvarar de åtta EQF-nivåerna för resultat av lärande. Med tanke på att NQF:erna utgör de funktionella referenspunkterna för EuroBA:s kvalifikationsnivåer i varje land, och att varje lands NQF är unik, är syftet med detta dokument att för varje deltagande land specificera deras individuella NQF i överensstämmelse med den EQF som det hänvisas till i Intellectuellt resultat 1. Detta dokument (IO2) innehåller dokumentation om standardisering av EQF-NQF för att underlätta nationell certifiering av beteendeanalytikeryrket och kan tjäna som en modell för nationer som kommer att kräva sådan dokumentation.

Överensstämmelsen mellan varje nationell NQF och EuroBA-kompetenserna på inbörjarnivå (tränare) och på masternivå förstås bäst i samband med beteendeanalysens nuvarande och framtida utbildnings- och yrkesstatus i vart och ett av de deltagande länderna. Därför beskrivs den nuvarande statusen för utbildning och yrkesutveckling inom beteendeanalys för varje partnerland. Dessa "ögonblicksbilder" av utvecklingen har tagits fram i samarbete med utbildare, praktiker och intressenter i varje partnerland (se Keenan et al. 2022).

Tjeckien

Utbildningsmässig och professionell utveckling av beteendeanalys i

Tjeckien

Tillämpad beteendeanalys (TBA) har haft en långsam utveckling i Tjeckien. Före järnridåns fall var beteendeanalysen praktiskt taget okänd. Beteendevetenskap började växa fram i slutet av 1990-talet. Från 2015 byggde föräldrar till barn med autism upp stöd för TBA genom att sammanföra politiker och nationella och internationella akademiker, organisera den första stora TBA-konferensen i Brno och arrangera en utfrågning i parlamentet 2016 (Gandalovičová, 2016).

Regeringen stödde denna utveckling i en femårsplan, med utveckling av universitetsbaserad utbildning i beteendeanalys, finansiering för att utbilda de första 15 tjeckiska beteendeanalytikererna genom internationella MScABA:s och inrättandet av Centrum för tillämpad beteendeanalys vid Masaryk University i Brno (Roll-Pettersson et al., 2020). År 2021 hade antalet beteendeanalytiker ökat till cirka 40 utövare (Kingsdorf & Pančocha, 2020). Under denna kritiska femårsperiod grundades det Tjeckiska sällskapet för tillämpad beteendeanalys (CSABA) 2016, följt av grundandet av Arbetsgruppen för tillämpad beteendeanalys inom det Tjeckiska medicinska sällskapet (Kelly et al., 2018).

År 2016 kom ett dekret från regeringskommittén för medborgare med funktionsnedsättning vid Tjeckiens regeringskansli som utfärdade ett initiativ för att ta itu med situationen för personer med autism och deras familjer (Vládní výbor pro zdravotně postižené občany [regeringskommitté], 2016). Där beskrevs behovet av att inrätta ett omfattande system för yrkesutbildning i TBA med stöd från den nationella sjukförsäkringen. Lag nr 201/2017 Coll. (Zákon 201/2017), som gjorde en ändring i lag nr 96/2004 Coll. (Zákon 96/2004), antogs kort därefter. I den specificerades behovet av att fastställa villkor för att erhålla och erkänna kompetens för att utöva verksamhet som beteendeanalytiker (Lag om närstående hälsovårdsprofessioner).

Därefter utfärdade Tjeckiens hälsoministerium relaterade dekret som beskrev miniminormerna för teoretisk och praktisk utbildning (Vyhláška [dekret] 39/2005 Coll.) och som beskrev omfattningen av utövandet av varje yrke (Vyhláška [dekret] 55/2011 Coll.). År 2017 inrättades det nya hälsovårdsrelaterade yrket beteendeanalytiker, inklusive

befattningarna biträdande beteendeanalytiker och beteendetränare. År 2017 tilldelades Jana Gandalovičová, mamma till ett barn med autism och en av de främsta drivkrafterna bakom detta arbete, Autism Speaks International Award (Autism Speaks, 2017) och 2018 fick hon BACB:s Michael Hemmingway Award (BACB, 2018).

År 2021 hade CSABA fler än 50 fullvärdiga medlemmar, däribland lokala beteendeanalytiker, biträdande beteendeanalytiker, beteendetränare och andra yrkesverksamma som använder TBA-metoder i sin praktik. Även med denna expansion av TBA genomförs interventioner samt utbildning som bygger på TBA-principer oftast i form av individuella hemmabaserade program. Detta kan dock vara på väg att förändras, eftersom TBA-baserade metoder nyligen har funnit sin plats inom logopedin i Tjeckien. Association of Clinical Speech-Language Pathologists har beviljat ackreditering för fortbildning av logopeder med inriktning på TBA. Det har funnits ett ökat intresse från skolor att använda metoder baserade på TBA. År 2021 öppnades faktiskt den första medicinska anläggningen som erbjuder beteendeinterventioner för barn med neurologiska utvecklingsstörningar i Prag.

Samtidigt gjordes ett samlat arbete för att översätta beteendeanalytiskt material till det tjeckiska språket, med början i översättningen av multimedieresursen Simple Steps (2016) och den "vita boken" (Cooper, Heron & Heward, 2020). Således har ett ökat antal personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar tillgång till interventioner baserade på TBA (Kingsdorf & Pančocha, 2021) och det finns en positiv trend med ökat intresse från skolor att erbjuda fortbildning av personal i TBA-baserade metoder.

Historisk bakgrund för TBA i Tjeckien

När beteendeanalysen började bli populär i västvärlden var Tjeckien (dåvarande Tjeckoslovakien) starkt påverkat av marxistisk ideologi, vilket resulterade i att man förkastade kunskap som kom därifrån. I ett exempel från en tjeckisk tidskrift på den tiden hävdade Vláčil (1975) att behaviorismens uppkomst inte bara betingades av utvecklingen av psykologisk teori, utan framför allt av det bredare sociala sammanhanget och den historiska situationen i kapitalistiska länder. Som ett resultat av detta utvecklades teorier i regionen som minskade betydelsen av människan som historiskt subjekt och därmed betydelsen av hennes medvetande. Ännu i dag kan man i de tjeckiska yrkeskretsarna stöta på missförstånd om grundläggande beteendepprinciper eller föreställningar om att behaviorister likställer människor med lägre djur eller automatiska maskiner.

Efter järnridåns fall i början av 1990-talet återfick de tjeckiska samhällsvetenskaperna sitt oberoende och började komma ikapp resten av den utvecklade världen. Det tjeckiska KBT-sällskapet grundades 1991 och KBT är för närvarande en av de vanligaste metoderna för behandling av ett brett spektrum av psykologiska problem, från ångest och depression till ätstörningar.

Däremot har beteendeinterventioner baserade på TBA-principer, med inriktning på tillägnande av färdigheter och utveckling av adaptiva beteenden hos personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (ADHD, ASD) och intellektuell funktionsnedsättning, förblivit obemärkta av de tjeckiska yrkesgrupperna fram till nyligen. Det är först under de senaste 30 åren som en rad olika metoder och interventionsprogram för barn med beteendemässiga behov, t.ex. barn med autism, har vuxit fram i Tjeckien. Zuzana Žampachová (2014), en av de ledande tjeckiska specialisterna inom ASD-undervisning,

framhöll tillämpad beteendeanalys och strukturerad undervisning som de mest effektiva strategierna för att undervisa barn med ASD.

Den mest använda metoden i det tjeckiska utbildningssystemet är dock för närvarande strukturerad pedagogik, som sägs vara baserad på barnets nuvarande kunskapsnivå och bygger på strukturering av rum och tid och visuellt stöd utöver individuell behandling. Čadilová och Žampachová (2012) påpekade att det tjeckiska strukturerade tillvägagångssättet för undervisning av barn med ASD bygger på Ivar Lovaas beteendeinterventionsprogram och Eric Schoplers tydliggörande pedagogik. I praktiken, fram till 2015, var dock användandet av tjänster som benämns som "TBA" ytterst sällsynt och förkom oftast endast i hembaserade program. En anledning till detta kan vara att TBA-baserade insatser ska utföras och handledas av välutbildade yrkespersoner, certifierade beteendeanalytiker, som inte fanns tillgängliga i landet förrän nyligen.

Medan det 2015 inte fanns några certifierade beteendeanalytiker som arbetade i landet (Roll-Pettersson m.fl., 2020) och sällsynta hembaserade program handledes från utlandet, fanns det 2020 redan 40 självidentifierade praktiker inom beteendeanalys (Kingsdorf & Pančocha, 2020). Tillsammans med det ökande antalet yrkesverksamma har landet sett en ökning av antalet barn som får TBA-baserade interventioner i hemmet eller på centra för tidig intervention. Flera skolor har också börjat införliva beteendepprinciper i sina undervisningsprogram.

Som nämnts ovan utfärdade Regeringskommittén för medborgare med funktionsnedsättning vid Tjeckiens regeringskansli 2016 ett initiativ för att ta itu med situationen för personer med ASD och deras familjer (Regeringskommittén, 2016), där man också beskrev behovet av att inrätta ett omfattande system för yrkesutbildning i TBA med stöd från den nationella sjukförsäkringen.

Dessutom gjorde föräldrar till barn med ASD, som såg bristen på de tidiga intensiva beteendeinterventioner som kunde leda till effektivt stöd för deras barn, stora ansträngningar för att främja ABA. De organiserade sig i föreningar och ideella organisationer (t.ex. Parents for Children with Autism) och blev viktiga förespråkare för att etablera yrket beteendeanalytiker inom det tjeckiska systemet för närstående hälsovårdsyrken.

Det tjeckiska sällskapet för tillämpad beteendeanalys (CSABA) bildades 2016, följt av grundandet av arbetsgruppen för tillämpad beteendeanalys i det tjeckiska medicinska sällskapet av Jan Evangelista Purkyně. Yrkessällskapets huvudmål blev att införa och utveckla TBA i enlighet med internationella standarder. CSABA bidrog till att främja det nationella systemet för yrkesutbildning i TBA inom hälso- och sjukvård, utbildning och socialtjänst.

CSABA:s första styrelse bestod endast av läkare och föräldrar till barn med ASD, eftersom det inte fanns några TBA-specialister som arbetade i landet. Under de första åren togs därför yrkesfrågorna främst upp av hedersmedlemmar i sällskapet från Storbritannien och USA. Det var först 2020, när ett tillräckligt antal yrkesverksamma redan arbetade i landet, som sällskapet överlämnades till dem av de grundande medlemmarna. För närvarande har CSABA fler än 50 fullvärdiga medlemmar som är lokala beteendeanalytiker, biträdande beteendeanalytiker, beteendetränare och andra yrkesverksamma som använder TBA-procedurer i sin yrkesutövning.

CSABA fungerar för närvarande som en sammanslutning av yrkesverksamma som arbetar för att främja vetenskapen tillämpad beteendeanalys och den praktiska tillämpningen av evidensbaserade metoder. Föreningen stöder bland annat utbildningsverksamhet inom TBA-området, garanterar hög kvalitet på yrkesutbildningen och efterlevnad av etiska regler som bygger på internationella standarder. År 2021 var CSABA medarrangör av den första gemensamma tjeckiska och slovakiska TBA-konferensen.

I likhet med Förenta staterna och andra länder där beteendetjänster tillhandahålls klienter av specialiserade yrkesutövare, inrättades också nya hälsovårdsrelaterade yrken som beteendeanalytiker, biträdande beteendeanalytiker och beteendetränare i Tjeckien 2017. Det första steget i denna process var antagandet av lag nr 201/2017 Coll. som ändrade lag nr 96/2004 Coll. om villkoren för att erhålla och erkänna kompetens för att utöva närstående hälsovårdsyrken och för att bedriva verksamhet i samband med tillhandahållande av hälso- och sjukvård samt om ändring av vissa relaterade lagar (lagen om hälsovårdsrelaterade yrken). Därefter utfärdade Tjeckiens hälsoministerium relaterade dekret som beskrev miniminormerna för teoretisk och praktisk utbildning (dekret nr 39/2005 Coll.) och som beskrev arbetsområdet för varje yrke (dekret nr 55/2011 Coll.).

Direkt intervention med klienterna utförs oftast av en beteendetränare, som får sin utbildning genom att studera en kvalifikationskurs (AQC) som ackrediterats av Hälsovårdsministeriet. För att få tillträde till AQC för beteendetränare måste man ha avslutat sin gymnasieutbildning med gymnasieexamen. Själva AQC-kursen består av 100 timmars teoretisk utbildning och 120 timmars praktisk utbildning. Utbildningen omfattar introduktionskurser i TBA samt grunderna i folkhälsa och medicinska discipliner. Beteendetränare utför all verksamhet under överinseende av en erfaren beteendeanalytiker eller biträdande beteendeanalytiker.

Mer komplexa beteendeinterventioner utförs av biträdande beteendeanalytiker, som också får sin utbildning genom AQC. För att kunna delta i programmet måste man ha avlagt en kandidatexamen i psykologi eller pedagogik (t.ex. specialpedagogik). Själva AQC-utbildningen består av 300 timmars teoretisk utbildning och 1200 timmars praktisk utbildning. Den normala studietiden är två år. Kursens innehåll omfattar beteendeanalytiska ämnen, grunderna för folkhälsa och även utvalda kliniska discipliner (t.ex. psykiatri, neurologi eller pediatrik). En biträdande beteendeanalytiker arbetar under handledning av en erfaren beteendeanalytiker.

En beteendeanalytiker är en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som har den mest omfattande utbildningen i TBA. Hen är den enda som kan utföra sitt arbete utan professionell handledning. För att komma in på programmet för beteendeanalytiker krävs en masterexamen i psykologi eller pedagogik (t.ex. specialpedagogik). Själva AQC-utbildningen omfattar 420 timmars teoretisk utbildning och 1800 timmars praktisk utbildning. Den normala studietiden är två och ett halvt år. Kursens innehåll omfattar omfattande beteendeanalytiska ämnen.

Det finns inget separat yrke för tillhandahållande av beteendetjänster inom skolundervisning och sociala tjänster. Beteendevetenskapliga principer och utvalda TBA-metoder används dock ofta av dessa yrkesgrupper. Därför erbjuds för närvarande flera kort- och långvariga fortbildningsprogram med inriktning på TBA till lärare och annan skolpersonal för att bredda deras egna yrkeskvalifikationer. Dessa program är en del av systemet för fortbildning av lärare som främst tillhandahålls av lärarhögskolor och universitet, men även av ideella organisationer som har ackrediterats av utbildningsministeriet. Utbildningsfakulteten vid

Masaryk-universitetet (Pdf, MU) erbjuder för närvarande till exempel en kurs om grunderna i tillämpad beteendeanalys, som är avsedd för lärarassistenter och lärare. Denna introduktionsutbildning består av 40 timmar och ger de utexaminerade studenterna möjlighet att använda TBA-principer samt flera grundläggande beteendeterapeutiska procedurer och tekniker när de arbetar direkt med ett enskilt barn eller hela klassen. Ett mer omfattande uppföljningsprogram erbjuds också, som är utformat för klasslärare, specialpedagoger, skolpsykologer och utbildningsledare. Programmet är uppdelat på fyra terminer och omfattar 315 timmars teori och praktik i TBA.

Interventioner samt undervisning som bygger på TBA-principer genomförs för närvarande oftast i form av individuella hembaserade program. TBA-baserade metoder har dock även funnit sin plats inom logopedin i Tjeckien. Association of Clinical Speech-Language Pathologists har beviljat ackreditering för fortbildning av logopeder med inriktning på TBA. Under de senaste åren har det också funnits ett ökande intresse från skolornas sida att använda metoder baserade på TBA. År 2021 öppnades dessutom den första medicinska anläggningen som erbjuder beteendebaserade interventioner för barn med neuroutvecklingsstörningar i Prag och som tillhandahåller EIBI för barn med ASD. Sammantaget har en tillväxt inom TBA-området observerats i Tjeckien inom områdena terapi, undervisning och medicin.

Överensstämmelse mellan de tjeckiska nationella och europeiska referensramar för kvalifikationer

Tjeckiens nationella referensrapport utarbetades av Tjeckiens nationella samordningspunkt (NCP CZ) vid det nationella utbildningsinstitutet, utbildningsrådgivningscentret och centret för fortbildning av lärare och publicerades 2011 (Pohanková et al., 2011).

Tjeckien hade ingen NQF i början av utvecklingsprogrammet för EQF, så nivåerna i NQF motsvarar direkt EQF enligt tabell 1.

Tabell 1. Tjeckiska NQF med hänvisning till EQF

 <p>European Qualifications Framework</p>	
<p>NIVÅ 8</p> <p>Kunskaper på den mest avancerade gränsen inom ett arbets- eller studieområde och i gränssnittet mellan olika områden.</p> <p>De mest avancerade och specialiserade färdigheter och tekniker, inklusive syntes och utvärdering, som krävs för att lösa kritiska problem inom forskning och/eller innovation och för att utvidga och omdefiniera befintlig kunskap eller yrkespraktik.</p> <p>Visa betydande auktoritet, innovation, självständighet, vetenskaplig och yrkesmässig integritet och ett bestående engagemang för utveckling av</p>	<p>NIVÅ 8</p> <p>Doktorandprogram</p> <p>Doktorsexamen, tre till fyra år efter master (doktor)</p>

<p>nya idéer eller processer i framkant av arbets- eller studiesammanhang, inklusive forskning.</p>	
<p>NIVÅ 7</p> <p>Högspecialiserad kunskap, varav en del ligger i framkant av kunskapen inom ett arbets- eller studieområde, som grund för originellt tänkande och/eller forskning; kritisk medvetenhet om kunskapsfrågor inom ett område och i gränssnittet mellan olika områden.</p> <p>Specialiserad problemlösningsförmåga som krävs inom forskning och/eller innovation för att utveckla ny kunskap och nya förfaranden och för att integrera kunskap från olika områden.</p> <p>Hantera och förändra arbets- eller studiesituationer som är komplexa, oförutsägbara och kräver nya strategiska tillvägagångssätt; ta ansvar för att bidra till yrkeskunskap och yrkespraxis och/eller för att granska grupperns strategiska prestationer.</p>	<p>NIVÅ 7</p> <p>Masterprogram, ett till tre års högskoleutbildning utöver kandidatexamen eller fyra till sex års högskoleutbildning.</p>
<p>NIVÅ 6</p> <p>Fördjupade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde som inbegriper en kritisk förståelse av teorier och principer.</p> <p>Avancerade färdigheter som visar på bemästring och innovation och som krävs för att lösa komplexa och oförutsägbara problem inom ett specialiserat arbets- eller studieområde.</p> <p>Hantera komplexa tekniska eller yrkesmässiga verksamheter eller projekt och ta ansvar för beslutsfattande i oförutsägbara arbets- eller studiesammanhang; ta ansvar för att hantera individers och grupperns yrkesmässiga utveckling.</p>	<p>NIVÅ 6</p> <p>Kandidatprogram Bc- och BcA-examen tre till fyra års högskoleutbildning.</p> <p>Yrkesutbildning på högskolenivå DiS-examen tre till tre och ett halvt års utbildning på högskolenivå.</p> <p>Konservatorier - DiS examen - efter 2 år.</p> <p>NSK-kvalifikationer.</p>
<p>NIVÅ 5</p> <p>Omfattande, specialiserad, saklig och teoretisk kunskap inom ett arbets- eller studieområde och medvetenhet om gränserna för denna kunskap.</p> <p>Ett omfattande utbud av kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att utveckla kreativa lösningar på abstrakta problem.</p> <p>Utöva ledning och översyn i arbets- eller studiesammanhang där det sker oförutsägbara förändringar; granska och utveckla egna och andras prestationer.</p>	<p>NIVÅ 5</p> <p>NSK-kvalifikationer (Certifikat för yrkesmässiga kvalifikationer - personligt)</p>
<p>NIVÅ 4</p> <p>Fakta och teoretiska kunskaper i breda sammanhang inom ett arbets- eller studieområde.</p>	<p>NIVÅ 4</p> <p>Gymnasieutbildning med maturitetsexamen Allmän utbildning (Gymnasium) - fyra års gymnasieutbildning.</p> <p>Gymnasieutbildning med maturitetsexamen (yrkesutbildning) - fyra års gymnasieutbildning.</p>

<p>En rad kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att finna lösningar på specifika problem inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>Utöva självstyrning inom ramen för riktlinjer för arbets- eller studiesammanhang som vanligtvis är förutsägbara, men som kan förändras; övervaka andras rutinarbete och ta ett visst ansvar för utvärdering och förbättring av arbets- eller studieverksamheten.</p>	<p>Kompletterande studier som leder till maturitetsexamen - Två års studier efter yrkesutbildningsbeviset.</p> <p>NSK-behörighet</p>
<p>LEVEL 3</p> <p>Kunskap om fakta, principer, processer och allmänna begrepp inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>En rad kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att utföra uppgifter och lösa problem genom att välja och tillämpa grundläggande metoder, verktyg, material och information.</p> <p>Ta ansvar för att slutföra uppgifter i arbetet eller studierna, anpassa sitt beteende till omständigheterna när man löser problem.</p>	<p>LEVEL 3</p> <p>Gymnasieutbildning med VET-certifikat (yrkesutbildning) - tre års gymnasiestudier.</p> <p>NSK-behörighet</p>
<p>NIVÅ 2</p> <p>Grundläggande faktakunskaper om ett arbets- eller studieområde.</p> <p>Grundläggande kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att använda relevant information för att utföra uppgifter och lösa rutinproblem med hjälp av enkla regler och verktyg.</p> <p>Arbeta eller studera under handledning med viss självständighet.</p>	<p>NIVÅ 2</p> <p>Utbildning på lägre sekundärnivå Slutförande av ett gymnasieprogram på lägre sekundärnivå - nio år.</p> <p>Gymnasieutbildning med yrkesutbildningsbevis - två års gymnasiestudier.</p> <p>Gymnasieutbildning utan yrkesutbildningsbevis - ett eller två års utbildningsprogram.</p> <p>NSK-kvalifikationer</p>
<p>NIVÅ 1</p> <p>Grundläggande allmän kunskap</p> <p>Grundläggande färdigheter som krävs för att utföra enkla uppgifter</p> <p>Arbeta eller studera under direkt handledning i ett strukturerat sammanhang</p>	<p>NIVÅ 1</p> <p>Specialundervisning Slutförande av ett utbildningsprogram i en specialskola - 10 år</p>

EuroBA-kompetens på nybörjarnivå med hänvisning till den tjeckiska NQF

Såsom beskrivs i intellektuell output 1 överensstämmer lärandemålen inom områdena kunskap, färdigheter och självständighet och ansvar på EuroBA-nybörjarnivå-kompetenserna till största delen med nivå 3 i EFQ. Eftersom den tjeckiska NQF uttryckligen har kopplats till EQF är hänvisningen särskilt enkel i det här fallet. Kandidater för EuroBA-kompetenserna i Tjeckien ska ha avslutat tre års gymnasiestudier och ha ett yrkesutbildningsbevis (Výuční list).

EuroBA-kompetens på masternivå med hänvisning till den tjeckiska NQF

Såsom beskrivs i Intellectual Output 1 överensstämmer resultaten för inlärare inom områdena kunskap, färdigheter och självständighet och ansvar på EuroBA-kompetenserna på magisternivå huvudsakligen med nivåerna 6 och 7 i EFQ. Kandidater för EuroBA-

kompetenserna i Tjeckien kommer att ha slutfört ett till tre års studier utöver ett kandidatprogram och ha en masterexamen.

Grekland

Utbildningsmässig och professionell utveckling av beteendeanalys i

Grekland

I Grekland inrättades de första offentliga universitetsinstitutionerna för psykologi i början av 1990-talet, och det är i detta sammanhang som de två första universitetskurserna på grekiska i experimentell och tillämpad beteendeanalys inrättades vid psykologiska institutionen vid Kretas universitet 1996. Programmet flyttades till psykologiska institutionen vid Panteion University of Social and Political Sciences (i Aten) 2006, där det utökades till en sju terminer lång utbildningssekvens i experimentell och tillämpad beteendeanalys, inom ramen för kandidatexamen i psykologi.

Beteendeanalytisk utbildning vid Panteion stöds av en omfattande 1000-sidig introduktionstext på grekiska som nu är inne på sin tredje upplaga (Mellon, 2013) och kompletteras med översättningar av tre av B. F. Skinners tre böcker. De studenter som har slutfört en serie av tre introduktionskurser kan skriva in sig på en laboratoriekurs vid Laboratory of Experimental and Applied Behavior Analysis, som tillhandahåller faciliteter för experimentell forskning med vuxna, barn och duvor. Kvalificerade studenter kan sedan påbörja en två terminers kandidatuppsats i laboratoriet samt en termins introduktionspraktik i tillämpad beteendeanalys vid ett av flera specialiserade utbildningscenter som bemannas av studenter från Panteion-programmet, med gemensam handledning av universitetsanställda.

Med endast två kvalificerade beteendeanalytiska professorer i hela det nationella universitetssystemet är det ännu inte möjligt att inrätta ett masterprogram, men doktorandutbildning inom området erbjuds både vid Panteion-universitetet och vid institutionen för filosofi, pedagogik och psykologi vid Athens universitet, som också erbjuder introduktionskurser i tillämpad beteendeanalys i sina grund- och forskarutbildningar i utvecklingspsykologi. Kurser i beteendeanalys erbjuds också vid flera privata högskolor. Det faktum att examina från kvalificerade privata högskolor nyligen har erkänts som likvärdiga med examina från utbildningsministeriet förväntas öka antalet beteendeanalytiker som arbetar med högre utbildning och forskning och underlätta inrättandet av utbildningsprogram på masternivå.

Hellenic Community of Behavior Analysis (ABA Greece) inrättades i slutet av 2010 års konferens för European Association of Behavior Analysis (EABA) i Rethymno, Kreta, och införlivades vid Panteion-universitetet 2012. Sällskapet har över 200 medlemmar och organiserar för närvarande sin femte halvårsvisa vetenskapliga konferens. Över hundra presentationer på grekiska och engelska från tidigare konferenser har fått många tusen visningar på internet. ABA Greece är en nationell medlemsorganisation inom EABA.

2015 stod ABA Greece värd för EABA:s första sommarskola. År 2017 inrättade organisationen ett 600-timmars grundläggande utbildningsprogram i beteendeanalys; år 2019 införlivades det i nyinrättade Panteion University Continuing Education Center. År 2021

godkändes denna lättillgängliga översikt av beteendefilosofin och dess grundläggande och tillämpade vetenskaper, som inkluderar en handledd inledande praktik, av utbildningsministeriet för att tillhandahålla fortbildning, med offentligt ekonomiskt stöd, för alla intresserade pedagoger på förskole-, grundskole- och gymnasienivå i hela landet. Andra som genomför denna utbildning arbetar inom områden som psykiatri, sjuksköterska, socialt arbete och logopedi, och många studerar beteendeanalys för att bättre kunna tillgodose sina närståendes behov. Detta program har gjort mycket för att öka medvetenheten om beteendeanalys och för att undanröja missuppfattningar om beteendevetenskaplig vetenskapsfilosofi i Grekland.

På 2010-talet inrättades verifierade kurssekvenser som ledde till certifiering av BACB i Aten vid Deree American College och av Association for Training in Neurodevelopment/Monorodi day intervention center, men båda programmen har dragits tillbaka efter BACB:s beslut i december 2019 att inte längre certifiera beteendeanalytiker som inte är baserade i USA. Enligt BACB:s register finns det för närvarande 28 registrerade beteendetekniker, sju Board Certified Assistant Behavior Analysts och 17 Board Certified Behavior Analysts som för närvarande arbetar i Grekland. Det låga marknadsvärdet på grund av avsaknaden av nationellt erkännande och erkännande från Europeiska unionen av BACB-certifieringen, i kombination med höga kostnader i förhållande till de lokala inkomsterna, har begränsat dess användning bland kvalificerade beteendeanalytiker i vårt land.

Beteendeanalytiker som självständigt yrke erkänns för närvarande inte av statliga myndigheter, och kvalificerade utövare måste få anställning på grundval av sin utbildning inom ett närliggande område, t.ex. psykologi, logopedi, yrkesutbildning och specialpedagogik. Liksom på andra håll arbetar en betydande majoritet av de professionella beteendeanalytikerna i Grekland med barn och vuxna med utvecklingsstörningar och inlärningssvårigheter. Kvalificerade yrkesutövare har inrättat mer än ett dussin multidisciplinära centra som tillhandahåller beteendeanalytiska tjänster i Aten, Thessaloniki, Xalkida och Nafplio.

Tyvärr har åtstramningsprogrammen, som började med den ekonomiska krisen 2008 och fortsatte med pandemin COVID-19, begränsat både statens och föräldrarnas ekonomiska resurser och som en följd av detta har expansionen av organiserade centra för beteendeanalytiska tjänster begränsats. Detta har inneburit att många skickliga beteendeanalytiker tillhandahåller billiga, hembaserade och parallella skolstödjtjänster för kämpande grekiska familjer, utan systematiskt organisatoriskt stöd. ABA Greece håller för närvarande på att utveckla en nationell certifieringsmekanism; ett erkännande och en certifiering av beteendeanalytikers grundläggande kompetens från Europeiska unionen skulle avsevärt underlätta utvecklingen av denna mekanism och upprättandet av en oberoende yrkesidentitet i Grekland.

Överensstämmelse mellan de grekiska nationella och europeiska referensramar för kvalifikationer

Greklands nationella referensrapport utarbetades av den nationella organisationen för certifiering av kvalifikationer och yrkesvägledning (EOPPEP, 2016). En sammanfattning av nivåerna i NQF som refereras till EQF presenteras i tabell 2.

Tabell 2. Grekiska NQF med hänvisning till EQF

 <p>European Qualifications Framework</p>	
<p>NIVÅ 8</p> <p>Kunskaper på den mest avancerade gränsen inom ett arbets- eller studieområde och i gränssnittet mellan olika områden.</p> <p>De mest avancerade och specialiserade färdigheter och tekniker, inklusive syntes och utvärdering, som krävs för att lösa kritiska problem inom forskning och/eller innovation och för att utvidga och omdefiniera befintlig kunskap eller yrkespraktik.</p> <p>Visa betydande auktoritet, innovation, självständighet, vetenskaplig och yrkesmässig integritet och ett bestående engagemang för utveckling av nya idéer eller processer i framkant av arbets- eller studiesammanhang, inklusive forskning.</p>	<p>NIVÅ 8</p> <p>Doktorsexamen</p>
<p>NIVÅ 7</p> <p>Högspecialiserad kunskap, varav en del ligger i framkant av kunskapen inom ett arbets- eller studieområde, som grund för originellt tänkande och/eller forskning; kritisk medvetenhet om kunskapsfrågor inom ett område och i gränssnittet mellan olika områden.</p> <p>Specialiserad problemlösningsförmåga som krävs inom forskning och/eller innovation för att utveckla ny kunskap och nya förfaranden och för att integrera kunskap från olika områden.</p> <p>Hantera och förändra arbets- eller studiesituationer som är komplexa, oförutsägbara och kräver nya strategiska tillvägagångssätt; ta ansvar för att bidra till yrkeskunskap och yrkespraxis och/eller för att granska grupperns strategiska prestationer.</p>	<p>NIVÅ 7</p> <p>Masterexamen</p>
<p>NIVÅ 6</p> <p>Fördjupade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde som inbegriper en kritisk förståelse av teorier och principer.</p> <p>Avancerade färdigheter som visar på bemästring och innovation och som krävs för att lösa komplexa och oförutsägbara problem inom ett specialiserat arbets- eller studieområde.</p> <p>Hantera komplexa tekniska eller yrkesmässiga verksamheter eller projekt och ta ansvar för beslutsfattande i oförutsägbara arbets- eller studiesammanhang; ta ansvar för att hantera individers och grupperns yrkesmässiga utveckling.</p>	<p>NIVÅ 6</p> <p>Kandidatexamen</p>
<p>NIVÅ 5</p> <p>Omfattande, specialiserad, saklig och teoretisk kunskap inom ett arbets- eller studieområde och medvetenhet om gränserna för denna kunskap.</p>	<p>NIVÅ 5</p> <p>Yrkesinriktad eftergymnasial utbildning "examen" för personer som har avslutat EPAL:s</p>

<p>Ett omfattande utbud av kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att utveckla kreativa lösningar på abstrakta problem.</p> <p>Utöva ledning och översyn i arbets- eller studiesammanhang där det sker oförutsägbara förändringar; granska och utveckla egna och andras prestationer.</p>	<p>lärlingsklass, nivå 5 (eftergymnasial nivå). Yrkesutbildningsexamen (eftergymnasial nivå)</p> <p>Eftergymnasial men inte högre utbildning - examensbevis eller "examen".</p>
<p>NIVÅ 4</p> <p>Fakta och teoretiska kunskaper i breda sammanhang inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>En rad kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att finna lösningar på specifika problem inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>Utöva självstyrning inom ramen för riktlinjer för arbets- eller studiesammanhang som vanligtvis är förutsägbara, men som kan förändras; övervaka andras rutinarbete och ta ett visst ansvar för utvärdering och förbättring av arbets- eller studieverksamheten.</p>	<p>NIVÅ 4</p> <p>Yrkeshögskolecertifikat Yrkesinriktad gymnasieexamen EPAL-intyg Gymnasiebetyg från allmän gymnasieskola</p>
<p>LEVEL 3</p> <p>Kunskap om fakta, principer, processer och allmänna begrepp inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>En rad kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att utföra uppgifter och lösa problem genom att välja och tillämpa grundläggande metoder, verktyg, material och information.</p> <p>Ta ansvar för att slutföra uppgifter i arbetet eller studierna, anpassa sitt beteende till omständigheterna när man löser problem.</p>	<p>NIVÅ 3</p> <p>Yrkesutbildningsbevis (efter gymnasienivå).</p> <p>IEK-intyg (grundläggande yrkesutbildning - lägre sekundärnivå)</p>
<p>NIVÅ 2</p> <p>Grundläggande faktakunskaper om ett arbets- eller studieområde. Grundläggande kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att använda relevant information för att utföra uppgifter och lösa rutinproblem med hjälp av enkla regler och verktyg.</p> <p>Arbeta eller studera under handledning med viss självständighet.</p>	<p>NIVÅ 2</p> <p>Slutbetyg från gymnasieskolan (obligatorisk)</p>
<p>NIVÅ 1</p> <p>Grundläggande allmän kunskap</p> <p>Grundläggande färdigheter som krävs för att utföra enkla uppgifter</p> <p>Arbeta eller studera under direkt handledning i ett strukturerat sammanhang</p>	<p>NIVÅ 1</p> <p>Grundskolebetyg (obligatorisk)</p>

EuroBA:s kompetens på nybörjarnivå med hänvisning till den grekiska NQF

Såsom beskrivs i intellektuellt resultat 1 överensstämmer resultaten av lärande inom områdena kunskap, färdigheter och självständighet och ansvar i EuroBA-kompetenserna för nybörjarnivå mestadels med nivå 3 i EQF. Grekiska kandidater för EuroBA-kompetenser på

nybörjarnivå kommer antingen att ha ett yrkesutbildningscertifikat (efter lägre sekundärnivå) eller ett IEK-certifikat (yrkesutbildning på grundnivå efter lägre sekundärnivå).

EuroBA-kompetens på magisternivå med hänvisning till den grekiska NQF

Såsom beskrivs i intellektuellt resultat 1, överensstämmer resultaten av lärande inom områdena kunskap, färdigheter och självständighet och ansvar i EuroBA-kompetenserna på masternivå huvudsakligen med nivåerna 6 och 7 i EFQ; kandidater för EuroBA-kompetenserna i Grekland kommer att ha avlagt en masterexamen.

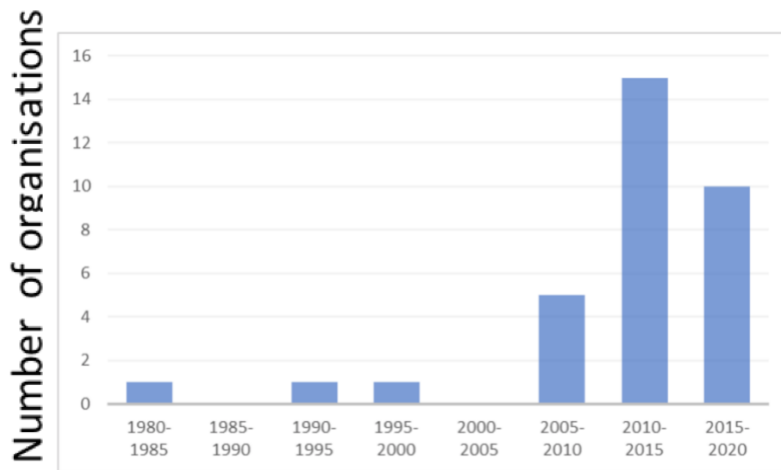
Nederländerna

Utbildningsmässig och professionell utveckling av beteendeanalys i Nederländerna

Det finns ingen formellt ackrediterad utbildning för beteendeanalytiker i Nederländerna, men ett stort antal verksamheter som använder TBA-principer för att stödja unga människor med autismspektrum och deras familjer har startats under de senaste 25 åren. Många av dessa verksamheter har inrättats på föräldrainslag, t.ex. Robertshuis (2006), de Droomboom (2006) och Stichting Raeger (2011). Med hjälp av TBA-principer stöder dessa tjänster barn, ungdomar och (unga) vuxna med diagnosen autism, intellektuell funktionsnedsättning och/eller andra psykiatriska eller beteendemässiga diagnoser, t.ex. ADHD, anknytningsstörningar, ODD, OCD, inkontinens och ätstörningar. Vanligtvis ges TBA-baserat stöd i multidisciplinära team tillsammans med logopedi och arbetsterapi. I ett första försök att teckna TBA:s historia i Nederländerna inleddes fyra aktiviteter i början av 2021:

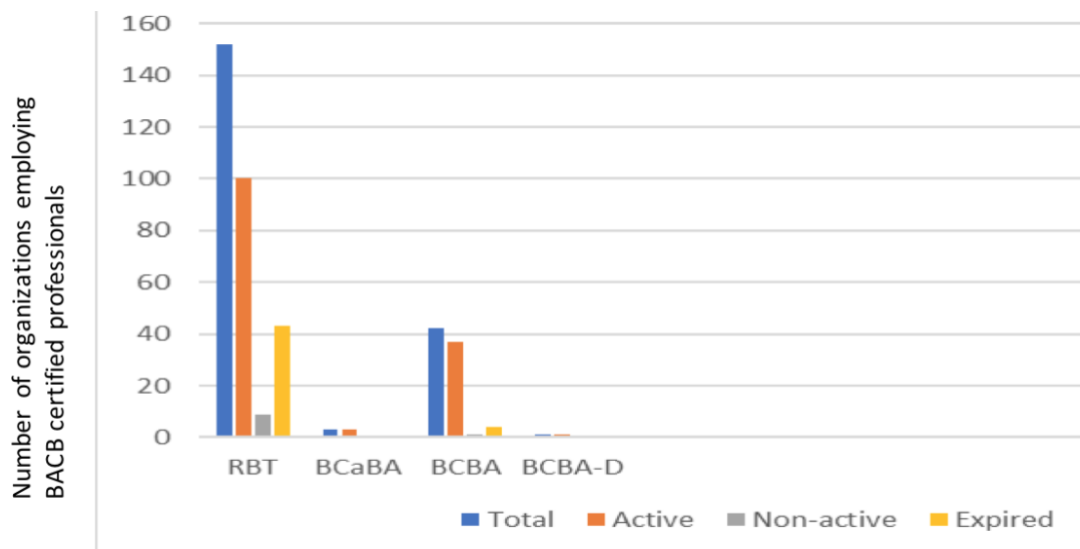
- (1) En internetsökning efter TBA-tjänster i Nederländerna, som gav 40 organisationer;
- (2) En enkät som skickades till alla dessa organisationer för att få information om organisationens strukturella egenskaper (t.ex. antal anställda med och utan formell (TBA)-utbildning, personalens utbildningsnivå (t.ex. yrkesutbildning, högre utbildning); antal och egenskaper hos klienterna, antal serviceplatser och typ av TBA-tjänster;
- (3) en sökning i certifieringsregistret hos Behavior Analyst Certification Board, Inc. (BACB) efter nederländska certifierade/registrerade yrkesutövare (t.ex. RBT®, BCaBA®, BCBA®, BCBA® och BCBA-D®), och
- (4) arkivforskning, där alla referenser till TBA i Nederländerna extraheras från (in)formella dokument i utbildnings-, tjänste- och/eller personarkiv.

De (preliminära) resultaten av aktiviteterna 1-3 illustrerar den relativt unga historien om TBA i Nederländerna. De första verksamheterna som påstod sig tillhandahålla TBA-tjänster grundades på 1980-talet, men majoriteten av de organisationer som är verksamma har bildats sedan 2010 (figur 1 nedan). Antalet certifierade har ökat stadigt sedan dess och 2021 finns det totalt 40 certifierade. På grundval av de första resultaten av undersökningen (aktivitet 2) varierade personalstyrkan i 10 av 40 organisationer från en till 1915 anställda (i medeltal 303 anställda, standardavvikelse 645,5). Antalet klienter som fick TBA-baserat stöd från dessa organisationer varierade från 4 till 7485 klienter (genomsnitt 941, standardavvikelse 2362,4).

Figur 1. År då de verksamheter som tillhandahåller TBA grundades i Nederländerna.

Figur 2 (nedan) visar antalet anställda med formell utbildning och certifiering i TBA. År 2021 fanns det totalt 198 yrkesverksamma som hade erhållit någon form av registrering/certifiering hos BACB (152 RBT®, 3 BCaBA®, 42 BCBA® och 1 BCBA-D®). De flesta av dessa anställda är registrerade som "aktiva", men 43 av RBT®-registreringarna hade löpt ut och 3 RBT® var inte aktiva.

Figur 2. Antal BACB-certifierade i Nederländerna enligt BACB-registret (referensdatum 26.10.2021).

Figur 3 (nedan) visar att fördelningen av beteendeanalytiker anställda i TBA-organisationer är ojämn. Flest av de TBA-baserade organisationerna (16 av 40) i Nederländerna har minst en BC(a)BA anställd, i 14 TBA-organisationer är antalet certifierade beteendeanalytiker ökänt och 10 TBA-organisationer har inte en enda certifierad beteendeanalytiker anställd.

Figur 3. Antal nederländska TBA-organisationer med anställda beteendeanalytiker
 Anmärkning: okänd anger att beteendeanalytikerns kvalifikationer är okända;
 BC(a)BA anger att beteendeanalytikern är certifierad som antingen BCBA eller BCaBA.

Det är uppenbart att skillnaderna mellan TBA-verksamheterna har konsekvenser för tjänsternas kvalitet och insatsernas tillförlitlighet (Huskens & Palmén, 2016). Neidt och Schenk (2012) undersökte tidiga intensiva beteendebaserade interventioner, inklusive Pivotal Response Training (PRT), Discrete Trial Teaching (DTT) och Picture Exchange Communication System (PECS), vid tre organisationer i Nederländerna, och fann att de snarare än att erbjuda TBA-baserat stöd med hög trohet tillhandahöll en ganska eklektisk kombination av interventioner.

För närvarande erbjuds endast en handfull workshops och kurser i TBA på plats i Nederländerna som inte är ackrediterade av några oberoende ackrediteringsorgan, t.ex. den nederländsk-flamländska ackrediteringsorganisationen (NVAO) och/eller yrkesorganisationer (t.ex. det nederländska institutet för psykologer (NIP) eller den nederländska sammanslutningen för pedagoger och pedagoger (NVO)).

För att bana väg framåt träffades ett TBA-konsortium 2021 för att betona vikten av att utveckla nationellt erkända och ackrediterade TBA-utbildnings- och professionaliseringsmöjligheter för att tillgodose de nuvarande och framtida behoven hos användarna av TBA-tjänster. De mål som de fastställde var följande:

- (1) att uppmuntra och/eller vidmakthålla hög standard inom TBA-baserat stöd och tjänster för tidig beteendebaserad intervention;
- (2) att möjliggöra framtida ackrediterade TBA-utbildningsmöjligheter;
- (3) att säkra framtiden för högkvalitativt TBA-baserat stöd i Nederländerna.

Överensstämmelse mellan nederländska nationella och europeiska

referensramar för kvalifikationer

Nederländernas nationella referensrapport utarbetades av den nationella organisationen för certifiering av kvalifikationer och yrkesvägledning (NLFQ, 2019). En sammanfattning av nivåerna i NQF som refereras till EQF presenteras i tabell 3.

Tabell 3. Nederländska NQF med hänvisning till EQF

 European Qualifications Framework	
<p>NIVÅ 8</p> <p>Kunskaper på den mest avancerade gränsen inom ett arbets- eller studieområde och i gränssnittet mellan olika områden.</p> <p>De mest avancerade och specialiserade färdigheter och tekniker, inklusive syntes och utvärdering, som krävs för att lösa kritiska problem inom forskning och/eller innovation och för att utvidga och omdefiniera befintlig kunskap eller yrkespraktik.</p> <p>Visa betydande auktoritet, innovation, självständighet, vetenskaplig och yrkesmässig integritet och ett bestående engagemang för utveckling av nya idéer eller processer i framkant av arbets- eller studiesammanhang, inklusive forskning.</p>	<p>NIVÅ 8</p> <p>Doktorsexamen/PhD (leder till titeln doktor)</p>
<p>NIVÅ 7</p> <p>Högspecialiserad kunskap, varav en del ligger i framkant av kunskapen inom ett arbets- eller studieområde, som grund för originellt tänkande och/eller forskning; kritisk medvetenhet om kunskapsfrågor inom ett område och i gränssnittet mellan olika områden.</p> <p>Specialiserad problemlösningsförmåga som krävs inom forskning och/eller innovation för att utveckla ny kunskap och nya förfaranden och för att integrera kunskap från olika områden.</p> <p>Hantera och förändra arbets- eller studiesituationer som är komplexa, oförutsägbara och kräver nya strategiska tillvägagångssätt; ta ansvar för att bidra till yrkeskunskap och yrkespraxis och/eller för att granska grupperns strategiska prestationer.</p>	<p>NIVÅ 7</p> <p>Master of Science (leder till MSc-examen).</p>
<p>NIVÅ 6</p> <p>Fördjupade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde som inbegriper en kritisk förståelse av teorier och principer.</p>	<p>NIVÅ 6</p> <p>Bachelor of Science eller</p> <p>Högskoleexamen vid högskola (högre yrkesutbildning)</p>

<p>Avancerade färdigheter som visar på bemästring och innovation och som krävs för att lösa komplexa och oförutsägbara problem inom ett specialiserat arbets- eller studieområde.</p> <p>Hantera komplexa tekniska eller yrkesmässiga verksamheter eller projekt och ta ansvar för beslutsfattande i oförutsägbara arbets- eller studiesammanhang; ta ansvar för att hantera individers och gruppers yrkesmässiga utveckling.</p>	
<p>NIVÅ 5</p> <p>Omfattande, specialiserad, saklig och teoretisk kunskap inom ett arbets- eller studieområde och medvetenhet om gränserna för denna kunskap.</p> <p>Ett omfattande utbud av kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att utveckla kreativa lösningar på abstrakta problem.</p> <p>Utöva ledning och översyn i arbets- eller studiesammanhang där det sker oförutsägbara förändringar; granska och utveckla egna och andras prestationer.</p>	<p>NIVÅ 5</p> <p>Associate Degree: Detta avser en tvåårig kurs vid en högskola som ligger mellan årskurs 3 (Bachelor) av en högre yrkesutbildning (HBO, se nivå 6) och årskurs 4 av en yrkesutbildning på gymnasienivå (se nivå 4). Dessutom är en Associate Degree en mer tillämpad utbildning jämfört med kurser inom högre yrkesutbildning.</p>
<p>NIVÅ 4</p> <p>Fakta och teoretiska kunskaper i breda sammanhang inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>En rad kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att finna lösningar på specifika problem inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>Utöva självstyrning inom ramen för riktlinjer för arbets- eller studiesammanhang som vanligtvis är förutsägbara, men som kan förändras; övervaka andras rutinarbete och ta ett visst ansvar för utvärdering och förbättring av arbets- eller studieverksamheten.</p>	<p>NIVÅ 4</p> <p>Nivå 4a, man måste ha ett examensbevis på MBO-nivå 4.</p> <p>Nivå 4+: VWO-diplom (förberedande akademisk utbildning/föruniversitetsutbildning, 6 år, jämförbar med A-nivå, ger direkt tillträde till kurser vid universitet).</p> <p>Förberedande universitetsutbildning för vuxna</p> <p>Gymnasieutbildning för vuxna</p> <p>Gymnasieutbildning på gymnasienivå</p>
<p>LEVEL 3</p> <p>Kunskap om fakta, principer, processer och allmänna begrepp inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>En rad kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att utföra uppgifter och lösa problem genom att välja och tillämpa grundläggande metoder, verktyg, material och information.</p> <p>Ta ansvar för att slutföra uppgifter i arbetet eller studierna, anpassa sitt beteende till omständigheterna när man löser problem.</p>	<p>NIVÅ 3</p> <p>VET-nivå 3 (yrkesutbildning) varar i tre år och leder till yrkesutbildning på andra stadiet (examensbevis på MBO-nivå 3).</p>
<p>NIVÅ 2</p> <p>Grundläggande faktakunskaper om ett arbets- eller studieområde.</p> <p>Grundläggande kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att</p>	<p>NIVÅ 2</p> <p>Förberedande utbildning (VMBO, 4 nivåer, examensbevis på nivå 2,</p>

använda relevant information för att utföra uppgifter och lösa rutinproblem med hjälp av enkla regler och verktyg. Arbeta eller studera under handledning med viss självständighet.	3 eller 4) och examensbevis på MBO-nivå 2.
NIVÅ 1 Grundläggande allmän kunskap Grundläggande färdigheter som krävs för att utföra enkla uppgifter Arbeta eller studera under direkt handledning i ett strukturerat sammanhang	NIVÅ 1 Grundskolebetyg (obligatoriskt) MBO-diplom på nivå 1 eller VMBO-diplom på nivå 1.

EuroBA-kompetens på nybörjarnivå med hänvisning till nederländska NQF

Såsom beskrivs i Intellectual Output 1 överensstämmer resultaten av lärande inom områdena Kunskap, färdigheter samt Autonomi och ansvar på EuroBA-Entry Level-kompetenserna huvudsakligen med nivå 3 i EFQ. Nederländska kandidater för EuroBA-kompetenserna på ingångsnivå kommer att ha avslutat ett yrkesutbildningsprogram på nivå 3.

EuroBA-kompetens på masternivå med hänvisning till nederländska NQF

Såsom beskrivs i Intellectual Output 1 överensstämmer resultaten av lärande inom områdena kunskap, färdigheter och autonomi och ansvar för EuroBA-kompetenserna på masternivå huvudsakligen med nivåerna 6 och 7 i EFQ; kandidater för EuroBA-kompetenserna i Nederländerna kommer att ha avlagt en masterexamen.

Sverige

Utbildningsmässig och professionell utveckling av beteendeanalys i Sverige

Beteendeanalysens historia i Sverige kan spåras tillbaka till 1951 då B.F. Skinner höll en presentation vid den trettonde internationella psykologikonferensen i Stockholm (Arntzen & Pellon, 2021). Early Intensive Behaviour Intervention (EIBI) introducerades i Sverige för cirka 35 år sedan av den svenska psykologen Örjan Swahn.

Men trots spridningen och intresset för EIBI var det inte förrän 2004, efter föräldrars lobbying, som den första BACB-verifierade kurssekvensen (VCS) i beteendeanalys på avancerad nivå med fokus på autism lanserades vid Karolinska institutet (Roll-Pettersson & Ala'i-Rosales, 2009; Roll-Pettersson et al., 2010). Detta möjliggjordes genom internationellt stöd och samarbete med BACB och Shahla Ala'i Rosales, University of North Texas. De deltagande studenterna var, och är fortfarande, aktiva praktiker med akademisk bakgrund inom logopedi, specialpedagogik, psykologi, socialt arbete och arbetsterapi.

År 2006 flyttades kurssekvensen till Lärarhögskolan i Stockholm och 2010 till Stockholms universitet, där den för närvarande ges gemensamt av psykologiska institutionen och institutionen för specialpedagogik. Denna VCS är ABAI-godkänd för den fjärde upplagan av BACB:s task list. Från och med 2017 erbjuder Stockholms universitet det enda masterprogrammet inom Sverige i tillämpad beteendeanalys. I december 2021 fanns det 15

aktiva svenska BCBA® och en BCBA-D®; av dessa BACB-certifierade är åtta psykologer, sju logopeder och en specialpedagog. Dessutom har fler än 200 studenter fullföljt VCS-kurserna utan att certifiera sig.

I Sverige är tillämpad beteendeanalys fortfarande i stor utsträckning okänd för allmänheten. Emellertid har användningen av beteendeanalytiska interventioner i vissa förskolor ökat, särskilt i förskolor där det finns barn med autism. I habiliteringsrekommendationerna anges nämligen att förstahandsvalet av insatser för förskolebarn med autism bör baseras på TBA-principer och -metoder (Bromark & Granat, 2012). I aktuella platsannonser efterfrågar ett antal arbetsgivare från habiliteringscenter, psykiatri, skolor, specialskolor och gruppbostäder att de sökande ska ha utbildning i tillämpad beteendeanalys.

Uppsala universitet håller på att utveckla kurser i TBA och håller också på att slutföra ett projekt om Schoolwide Positive Behavioural Intervention and Support som har lett till en kulturell anpassning kallad Inkluderande Beteendestöd I Skolan (IBIS). IBIS-projektet har nyligen fått ett externt bidrag för att utvärdera denna anpassade version som omfattar cirka 100 skolor.

Vid Linnéuniversitetet och Stockholms universitet studeras för närvarande PAX Good Behavior Game (GBG) i två doktorandprojekt, och efter en kulturell anpassning till den svenska skolkontexten har PAX GBG nu lärts ut till mer än 1 000 lärare i cirka 10 % av Sveriges kommuner.

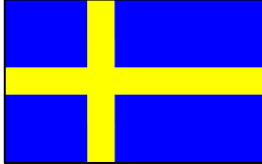
Den svenska föreningen för beteendeanalys (SWABA) grundades 1996 och har nu cirka 200 medlemmar med olika yrkesbakgrund. SWABA är ett Affiliated Chapter till Association for Behavior Analysis International (ABAI) och till European Association for Behavior Analysis (EABA). Sedan 2020, efter BACB:s beslut att ändra sina certifieringskrav, deltar SWABA i ett samarbete mellan representanter från de nordiska länderna (Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige), där man diskuterar kvalitetssäkring av beteendeanalys i en nordisk kontext.

Sammanfattningsvis kan man säga att även om tillämpad beteendeanalys tycks bli alltmer etablerad och accepterad på både gräsrots- och institutionsnivå i Sverige, inom ramen för habilitering för barn inom autismspektrumet samt i ett antal skolor, är den fortfarande inte formellt erkänd som ett eget område. Det finns inga formella krav på att personal på alla nivåer ska ha kunskap och/eller kompetens inom TBA. För att undvika insatser av låg kvalitet och eventuellt skada fältets rykte är det viktigt att säkerställa en hög kompetensnivå bland TBA-utövare i Sverige.

Överensstämmelse mellan svenska nationella och europeiska referensramar för kvalifikationer

Rapporten som hänvisar den svenska referensramen för kvalifikationer (SeQF) till den europeiska referensramen för kvalifikationer utarbetades av SeQF-EQF-kommittén (2015). En sammanfattning av nivåerna i SeQF som refereras till den europeiska referensramen presenteras i tabell 4.

Tabell 4. SeQF med hänvisning till EQF

 <p>European Qualifications Framework</p>	
<p>NIVÅ 8</p> <p>Kunskaper på den mest avancerade gränsen inom ett arbets- eller studieområde och i gränssnittet mellan olika områden.</p> <p>De mest avancerade och specialiserade färdigheter och tekniker, inklusive syntes och utvärdering, som krävs för att lösa kritiska problem inom forskning och/eller innovation och för att utvidga och omdefiniera befintlig kunskap eller yrkespraktik.</p> <p>Visa betydande auktoritet, innovation, självständighet, vetenskaplig och yrkesmässig integritet och ett bestående engagemang för utveckling av nya idéer eller processer i framkant av arbets- eller studiesammanhang, inklusive forskning.</p>	<p>NIVÅ 8</p> <p>Examina på forskarnivå enligt bilaga 2 till högskoleförordningen 1993:100 (doktorsexamen)</p> <p>Examina på forskarnivå enligt bilagan till förordningen 1993: 221 för Sveriges lantbruksuniversitet</p>
<p>NIVÅ 7</p> <p>Högspecialiserad kunskap, varav en del ligger i framkant av kunskapen inom ett arbets- eller studieområde, som grund för originellt tänkande och/eller forskning; kritisk medvetenhet om kunskapsfrågor inom ett område och i gränssnittet mellan olika områden.</p> <p>Specialiserad problemlösningsförmåga som krävs inom forskning och/eller innovation för att utveckla ny kunskap och nya förfaranden och för att integrera kunskap från olika områden.</p> <p>Hantera och förändra arbets- eller studiesituationer som är komplexa, oförutsägbara och kräver nya strategiska tillvägagångssätt; ta ansvar för att bidra till yrkeskunskap och yrkespraxis och/eller för att granska grupperns strategiska prestationer.</p>	<p>NIVÅ 7</p> <p>Examina på avancerad nivå enligt bilaga 2 till högskoleförordningen 1993:100 (masterexamen)</p> <p>Examina på avancerad nivå enligt bilagan till förordningen 1993:221 för Sveriges lantbruksuniversitet</p> <p>Examina på avancerad nivå enligt bilagan till förordningen 2007: 1164 för Försvarshögskolan</p>
<p>NIVÅ 6</p> <p>Fördjupade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde som inbegriper en kritisk förståelse av teorier och principer.</p> <p>Avancerade färdigheter som visar på bemästring och innovation och som krävs för att lösa komplexa och</p>	<p>NIVÅ 6</p> <p>Examina, första cykeln, (kandidatexamen) Bilaga 2 till utbildningsförordningen 1993:100</p> <p>Examina, första stadiet, bilaga till förordning 2007:1164</p> <p>Examina, första stadiet, bilaga till förordning 1993:221</p>

<p>oförutsägbara problem inom ett specialiserat arbets- eller studieområde.</p> <p>Hantera komplexa tekniska eller yrkesmässiga verksamheter eller projekt och ta ansvar för beslutsfattande i oförutsägbara arbets- eller studiesammanhang; ta ansvar för att hantera individers och grupper yrkesmässiga utveckling.</p>	<p>Kvalificerad yrkeshögskoleexamen Kvalifikationer som utfärdats utanför den formella utbildningen Kandidatexamen</p>
<p>NIVÅ 5</p> <p>Omfattande, specialiserad, saklig och teoretisk kunskap inom ett arbets- eller studieområde och medvetenhet om gränserna för denna kunskap.</p> <p>Ett omfattande utbud av kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att utveckla kreativa lösningar på abstrakta problem.</p> <p>Utöva ledning och översyn i arbets- eller studiesammanhang där det sker oförutsägbara förändringar; granska och utveckla egna och andras prestationer.</p>	<p>NIVÅ 5</p> <p>Gymnasieingenjörsexamen Yrkeshögskoleexamen Kvalifikationer som erhållits utanför den formella utbildningen</p>
<p>NIVÅ 4</p> <p>Fakta och teoretiska kunskaper i breda sammanhang inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>En rad kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att finna lösningar på specifika problem inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>Utöva självstyrning inom ramen för riktlinjer för arbets- eller studiesammanhang som vanligtvis är förutsägbara, men som kan förändras; övervaka andras rutinarbete och ta ett visst ansvar för utvärdering och förbättring av arbets- eller studieverksamheten.</p>	<p>NIVÅ 4</p> <p>Examen från ett nationellt program för gymnasieutbildning - examensbeteckning för studerande som börjar 2011 och framåt. Slutbetyg från ett fullständigt nationellt eller särskilt utformat program. Examen från kommunal vuxenutbildning på gymnasienivå - examensbenämning för studerande med start 2011 och framåt Slutbetyg från kommunal vuxenutbildning på gymnasienivå Betyg från allmän kurs på gymnasienivå från folkhögskola. Kvalifikationer som erhållits utanför den formella utbildningen</p>
<p>LEVEL 3</p> <p>Kunskap om fakta, principer, processer och allmänna begrepp inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>En rad kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att utföra uppgifter och lösa problem genom att välja och tillämpa grundläggande metoder, verktyg, material och information.</p> <p>Ta ansvar för att slutföra uppgifter i arbetet eller studierna, anpassa sitt beteende till omständigheterna när man löser problem.</p>	<p>NIVÅ 3</p> <p>Inga formella kvalifikationer på nivå 3 i Sverige</p>

<p>NIVÅ 2</p> <p>Grundläggande faktakunskaper om ett arbets- eller studieområde. Grundläggande kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att använda relevant information för att utföra uppgifter och lösa rutinproblem med hjälp av enkla regler och verktyg.</p> <p>Arbeta eller studera under handledning med viss självständighet.</p>	<p>NIVÅ 2</p> <p>Slutbetyg från grundskolan</p> <p>Slutbetyg från specialsolan</p> <p>Slutbetyg från kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå</p> <p>Gymnasiebevis från anpassad gymnasieskola</p> <p>Komvuxbevis från kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå</p> <p>Betyg från utbildning i svenska för invandrare kurs D, eller motsvarande utbildning som bedrivs vid folkhögskola</p> <p>Betyg från kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare kurs D, eller motsvarande utbildning som bedrivs vid folkhögskola</p> <p>Intyg om godkänt resultat från allmän kurs på grundskolenivå från folkhögskola</p>
<p>NIVÅ 1</p> <p>Grundläggande allmän kunskap</p> <p>Grundläggande färdigheter som krävs för att utföra enkla uppgifter</p> <p>Arbeta eller studera under direkt handledning i ett strukturerat sammanhang</p>	<p>NIVÅ 1</p> <p>Slutbetyg från anpassad grundskola</p> <p>Slutbetyg från kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå</p>

EuroBA-kompetens på nybörjarnivå med hänvisning till SeQF

Såsom beskrivs i Intellectual Output 1, överensstämmer resultaten av lärande inom områdena kunskaper, färdigheter samt ansvar och självständighet på EuroBA-nivå för de flesta med nivå 3 i EQF. För svenskar kommer kandidaturen till EuroBA-kompetenserna alltså delvis att baseras på slutbetyg från grundskolan.

EuroBA-kompetens på masternivå med hänvisning till SeQF

Såsom beskrivs i Intellectual Output 1, överensstämmer resultaten av lärande inom områdena kunskaper, färdigheter samt ansvar och självständighet i EuroBA-kompetenserna på masternivå till största delen med nivåerna 6 och 7 i EFQ; i Sverige kommer kandidater för EuroBA-kompetenserna att ha avlagt examen på nivå 7 (master).

Italien

Utbildningsmässig och professionell utveckling av beteendeanalys i Italien

Termen beteendeanalys (och beteendemodifiering) blev känd bland en liten grupp italienska psykologer i början av 1970-talet, tack vare en konferens på Villa Falconieri i Frascati (Rom) där bland annat Fred S. Keller deltog (Moderato & Presti, 2006; 2019). Genom att delta i några andra internationella möten, som EABG-möten (Experimental Analysis of Behaviour Group) i Liège 1983 och 1988, och serien International Congress on Behaviour Studies, särskilt den inledande i Guadalajara, Mexiko, 1992, fick en liten grupp pionjärer chansen att träffa forskare som B. F. Skinner, Fred S. Keller, William N. Schoenfeld, Charles A. Catania och Peter Harzem. Den kontextualistiska själen, tillsammans med det särskilda intresset för utvecklingsinriktad beteendeanalys som kännetecknar denna pionjärgrupp av beteendeanalytiker, kan dock spåras tillbaka till Sidney W. Bijous bidrag (Bijou, 1984, 1993).

Den andra International Congress on Behaviour Studies, som ägde rum i Palermo 1994, gav en större italiensk gemenskap möjlighet att träffa de mest inflytelserika forskarna i den internationella beteendeanalytiska gemenskapen, däribland Fred Keller. Vid detta möte höll han sitt sista tal före sin död. Noterbart är att den första internationella konferensen för ABAI ägde rum i Venedig 2001, där den första kärnan till European Association for Behaviour Analysis (EABA) bildades, följt av det officiella grundandet av EABA som ägde rum i Parma två år senare (Arntzen, Hughes, Pellón, Moderato, 2009). Även om det italienska beteendeanalytiska samfundet var litet spelade det alltså en viktig roll i den europeiska utvecklingen av beteendeanalysen.

Beteendeanalys undervisas inte officiellt vid något italienskt universitet. Det finns ingen professor i beteendeanalys, och det finns ingen masterutbildning (Laurea Magistrale) i beteendeanalys. Vissa privata institutioner erbjuder kurser på forskarnivå i TBA av olika kvalitet och längd, på tre nivåer (tränare, assistent, analytiker) som liknar BACB:s nivåer. Begreppet "certifiering" har ingen status i det italienska välfärdssystemet eftersom hälsovårdsyrken (t.ex. läkare - inklusive barnpsykiatriker - psykologer, logoped, sjukgymnaster) regleras av delstatliga lagar, medan utbildningsministeriet reglerar specialpedagoger.

I Italien, liksom i många EU-länder, är beteendeanalytiker inte formellt erkända eller reglerade som ett separat yrke. Beteendeanalytikernas profil är inte (och kan kanske inte vara) tydligt definierad eftersom den i många avseenden överlappar med vissa funktioner och arbetsuppgifter som innehas av psykologer. År 2011 publicerade det högre institutet för hälsa (l'Istituto Superiore di Sanità, ISS) Guide Line 21 (LG 21). ISS är ett offentligt organ som i egenskap av tekniskt-vetenskapligt organ för den nationella hälso- och sjukvården i Italien under hälsoministeriet utför forskning, experiment, kontroll, rådgivning, dokumentation och utbildning inom folkhälsa. LG 21 erkänner TBA-baserade metoder som evidensbaserad behandling (EST). Autistiska barn är den viktigaste klientgruppen för barnpsykiatriska tjänster.

Tyvärr är det få barnpsykiatriker som är utbildade i beteendeanalys och har minimikunskaper för att förstå beteendeanalysens grundläggande principer utan fördomar eller felaktiga framställningar (90 % är psykoanalytiskt utbildade). Därför finansierade och organiserade

ISS en kurssekvens för dem, inte för att de skulle bli beteendeanalytiker, utan för att de skulle kunna förstå om en insats som är TBA-baserad är väl utformad, väl genomförd och effektiv. Den tredje upplagan av denna kurssekvens är på väg att starta. Instruktorerna är utvalda beteendeanalytiker.

En barnpsykiatriker från SSN fastställer en tidig preliminär diagnos och föreskriver så småningom interventionen, som vanligtvis består av 45 minuter två gånger i veckan med en logoped och en "psychomotricist" (ett slags utvecklingsfysioterapeut). National Health Service erkänner inte officiellt certifieringarna BCBA®, BCaBA® och RBT®.

År 2014 finansierades det italienska sällskapet för experimentell och tillämpad beteendeanalys (SIACSA, 2014). SIACSA upprättade ett register över beteendeanalytiker (AdC), biträdande beteendeanalytiker (aAdC) och tränare (Tac) som uppfyller minimala yrkesstandarder. Associazione Tecnici ABA (ASSOTABA, 2014) är en förening som främst omfattar beteendetränare. I februari 2020, några dagar före nedstängningen för COVID-19, slogs SIACSA och ASSOTABA samman för att skapa den nya föreningen ABA-Italia (<https://www.abaitalia.org/>), som omfattar 355 beteendeanalytiker (AdC), 155 biträdande beteendeanalytiker (aAdC) och 456 beteendetekniker (TAC).

De två ledande föräldraföreningarna på området, Associazione Nazionale Genitori Soggetti Autistici (ANGSA, 2020) och Associazione Nazionale Famiglie di Persone con Disabilità Intellettiva e/o Relazionale (ANffAS, 2020) stödde ABA Italia. ANGSA och ANffAS har en kontrollerande roll som ordförande i ABA Italias etiska kommitté. Slutligen har ABA Italia genom sin vetenskapliga kommitté, där de mest framstående italienska beteendeanalytikerna ingår, utarbetat en uppsättning regler för att definiera beteendeanalytikerutbildning av högsta kvalitet.

Dessa regler återspeglar BACB:s kriterier med vissa skillnader. Utbildningen för tränare är en kurssekvens efter kandidatexamen på 70 timmar (i stället för 40). Det finns två kurssekvenser för studenter som vill bli beteendeanalytiker, en för tidiga insatser och en för dem som arbetar med ungdomar och unga vuxna. Denna population har särskilda behov, bland annat när det gäller livskvalitet, självständigt liv och psykologiska störningar som ångest, depression och tvångssyndrom (Oppo et al., 2019).

Överensstämmelse mellan italienska nationella och europeiska

referensramar för kvalifikationer

Det nationella institutet för utveckling av yrkesutbildning (ISFOL), den nationella samordningspunkten för EQF i Italien, antog sin första referensrapport till det europeiska nätverket för kvalifikationer (ISFOL, 2012). En sammanfattning av nivåerna i NQF som refereras till EQF presenteras i tabell 5.

Tabell 5. Italienska NQF med hänvisning till EQF

	
<p>NIVÅ 8</p> <p>Kunskaper på den mest avancerade gränsen inom ett arbets- eller studieområde och i gränssnittet mellan olika områden.</p> <p>De mest avancerade och specialiserade färdigheter och tekniker, inklusive syntes och utvärdering, som krävs för att lösa kritiska problem inom forskning och/eller innovation och för att utvidga och omdefiniera befintlig kunskap eller yrkespraktik.</p> <p>Visa betydande auktoritet, innovation, självständighet, vetenskaplig och yrkesmässig integritet och ett bestående engagemang för utveckling av nya idéer eller processer i framkant av arbets- eller studiesammanhang, inklusive forskning.</p>	<p>NIVÅ 8</p> <p>Doktorsexamen i forskning</p> <p>Akademisk examen för forskarutbildning</p> <p>Examensbevis för specialisering</p> <p>Universitetsmasterexamen på andra nivå</p> <p>Akademisk examen för specialisering</p> <p>Högre specialiseringsdiplom eller masterexamen</p>
<p>NIVÅ 7</p> <p>Högspecialiserad kunskap, varav en del ligger i framkant av kunskapen inom ett arbets- eller studieområde, som grund för originellt tänkande och/eller forskning; kritisk medvetenhet om kunskapsfrågor inom ett område och i gränssnittet mellan olika områden.</p> <p>Specialiserad problemlösningsförmåga som krävs inom forskning och/eller innovation för att utveckla ny kunskap och nya förfaranden och för att integrera kunskap från olika områden.</p> <p>Hantera och förändra arbets- eller studiesituationer som är komplexa, oförutsägbara och kräver nya strategiska tillvägagångssätt; ta ansvar för att bidra till yrkeskunskap och yrkespraxis och/eller för att granska grupperns strategiska prestationer.</p>	<p>NIVÅ 7</p> <p>Masterexamen</p> <p>Akademisk examen på andra nivå</p> <p>Universitetsmasterexamen på första nivå</p> <p>Akademisk specialiseringsexamen</p> <p>Högre specialiseringsexamen eller masterexamen</p>
<p>NIVÅ 6</p> <p>Fördjupade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde som inbegriper en kritisk förståelse av teorier och principer.</p> <p>Avancerade färdigheter som visar på bemästring och innovation och som krävs för att lösa komplexa och oförutsägbara problem inom ett specialiserat arbets- eller studieområde.</p> <p>Hantera komplexa tekniska eller yrkesmässiga verksamheter eller projekt och ta ansvar för beslutsfattande i oförutsägbara arbets- eller studiesammanhang; ta ansvar för att hantera individers och grupperns yrkesmässiga utveckling.</p>	<p>NIVÅ 6</p> <p>Kandidatexamen</p> <p>Akademisk examen på första nivå</p>

<p>NIVÅ 5</p> <p>Omfattande, specialiserad, saklig och teoretisk kunskap inom ett arbets- eller studieområde och medvetenhet om gränserna för denna kunskap.</p> <p>Ett omfattande utbud av kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att utveckla kreativa lösningar på abstrakta problem.</p> <p>Utöva ledning och översyn i arbets- eller studiesammanhang där det sker oförutsägbara förändringar; granska och utveckla egna och andras prestationer.</p>	<p>NIVÅ 5</p> <p>Examensbevis från högre teknisk utbildning</p>
<p>NIVÅ 4</p> <p>Fakta och teoretiska kunskaper i breda sammanhang inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>En rad kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att finna lösningar på specifika problem inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>Utöva självstyrning inom ramen för riktlinjer för arbets- eller studiesammanhang som vanligtvis är förutsägbara, men som kan förändras; övervaka andras rutinarbete och ta ett visst ansvar för utvärdering och förbättring av arbets- eller studieverksamheten.</p>	<p>NIVÅ 4</p> <p>Yrkesteknikerutbildning Gymnasieexamen Licei Gymnasieutbildning Gymnasieutbildning Högre teknisk specialisering</p>
<p>LEVEL 3</p> <p>Kunskap om fakta, principer, processer och allmänna begrepp inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>En rad kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att utföra uppgifter och lösa problem genom att välja och tillämpa grundläggande metoder, verktyg, material och information.</p> <p>Ta ansvar för att slutföra uppgifter i arbetet eller studierna, anpassa sitt beteende till omständigheterna när man löser problem.</p>	<p>NIVÅ 3</p> <p>Certifikat för yrkesmässig aktör (<i>Attestato di qualifica di operatore professionale</i>)</p>
<p>NIVÅ 2</p> <p>Grundläggande faktakunskaper om ett arbets- eller studieområde. Grundläggande kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att använda relevant information för att utföra uppgifter och lösa rutinproblem med hjälp av enkla regler och verktyg.</p> <p>Arbeta eller studera under handledning med viss självständighet.</p>	<p>NIVÅ 2</p> <p>Intyg från obligatorisk utbildning</p>
<p>NIVÅ 1</p> <p>Grundläggande allmän kunskap</p> <p>Grundläggande färdigheter som krävs för att utföra enkla uppgifter</p> <p>Arbeta eller studera under direkt handledning i ett strukturerat sammanhang</p>	<p>NIVÅ 1</p> <p>Examensbevis från lägre sekundärskola</p>

EuroBA-kompetens på nybörjarnivå med hänvisning till den italienska NQF

Såsom beskrivs i Intellectual Output 1 överensstämmer resultaten av lärande inom områdena kunskap, färdigheter samt autonomi och ansvar på EuroBA-Entry Level-kompetenserna huvudsakligen med nivå 3 i EFQ. Italienska kandidater för EuroBA-kompetenser på nybörjarnivå kommer att ha ett certifikat för yrkesmässiga operatörer (Attestato di qualifica di operatore professionale) som tränare på nybörjarnivå.

EuroBA-kompetens på masternivå med hänvisning till den italienska NQF

Som framgår av Intellectual Output 1 överensstämmer resultaten av lärande inom områdena kunskap, färdigheter samt autonomi och ansvar på EuroBA-Master's Level-kompetenserna huvudsakligen med nivåerna 6 och 7 i EFQ. En förutsättning för EuroBA-kompetens i Italien är således att man har avlagt en av följande högre examina: masterexamen, akademisk examen på andra nivån, universitetsexamen på första nivån, akademisk specialiseringsexamen eller högre specialiseringsexamen/masterexamen.

Storbritannien

Utbildningsmässig och professionell utveckling av beteendeanalys i

Storbritannien

Fram till 2023 var beteendeanalytikernas ställning i Storbritannien inte strikt definierad. Yrkestiteln var inte skyddad eller reglerad. Titeln BCBA® användes i stället för lämplig nationell registrering, och i själva verket var det bara ett mycket litet antal jobb som annonserades i Storbritannien som angav BCBA® eller MScABA eller ABA Tutor som nödvändiga eller önskvärda kriterier. År 2023 ackrediterades yrkesregistret för beteendeanalytiker av Professional Standards Authority (PSA). Innan vi beskriver betydelsen av denna utveckling ska vi först göra några allmänna noteringar om beteendeanalysens historia och yrkesmässiga erkännande i Storbritannien.

Det finns fem verifierade kurssekvenser (VCS) på masternivå som ges vid brittiska universitet (ABAI, 2021). Ett antal universitet och privata leverantörer erbjuder också RBT®-utbildning, antingen på plats eller online. De kvalifikationer som uppnås i dessa kurser förblir akademiska kvalifikationer som har fastställts för att uppfylla BACB:s kriterier. De har dock aldrig officiellt erkänts av de brittiska statliga organen Health Care Professional Council (HCPC) eller Professional Standards Authority (PSA).

De flesta kurser på masternivå i Storbritannien tar ett år att slutföra för heltidsstuderande eller två eller tre år för deltidstuderande. I beteendeanalytiska masterkurser omfattar läroplanen Behavior Analyst Certification Boards (BACB) task list (4:e eller 5:e upplagan). Kurserna verifieras av Association for Behaviour Analysis (ABAI VCS). VCS-innehållet omfattar vanligtvis följande moduler, även om den exakta strukturen varierar från kurs till kurs:

Grundläggande beståndsdelar i beteendeförändring
Beteendeanalysens etik

Beteendeförändring och undervisning
Bedömning inom beteendeanalys
Begrepp och principer för beteendeanalys
Utvärdering inom beteendeanalys
Masteruppsats eller portfölj

Vissa kurser på masternivå i Storbritannien erbjuder praktikplatser med handledning, medan andra förutsätter att studenterna själva organiserar sina praktikplatser och sin handledning. När studenterna har uppfyllt BACB:s behörighetskriterier avlägger de ett 4-timmars onlineprov innan de blir Board Certified Behaviour Analysts (BCBA). För att behålla sin certifiering måste kandidaten bevisa att hen har genomfört 32 fortbildningsenheter (50 minuters utbildning per enhet) under två års omcertifieringscykler.

Utbildningen till Registered Behaviour Technician (RBT) ges av universitet och privata leverantörer och omfattar 40 timmars utbildning enligt BACB:s RBT-arbetslista (andra upplagan). Vissa kurser omfattar handledning och/eller bedömning av praktiken, medan andra endast omfattar klassrumstimmar. När eleverna har uppfyllt BACB:s behörighetskriterier avlägger de ett onlineprov innan de blir registrerade beteendeteränare. RBT:s måste övervakas av BCBA:s.

När BACB i december 2019 meddelade att rätten att avlägga examen för personer som inte är bosatta i USA/Kanada skulle upphöra i slutet av 2022 ansökte UK-Society for Behaviour Analysis (UK-SBA) om en förlängning med tre år. Förlängningen beviljades för Storbritannien och upphör 2025. Under tiden hade staten i Storbritannien infört ett nytt system för yrkesmässigt erkännande via PSA (2014). PSA granskar det arbete som utförs av tillsynsmyndigheterna för hälso- och sjukvårdspersonal, ackrediterar organisationer som registrerar hälso- och sjukvårdspersonal i oreglerade yrken, ger politiska råd till ministrar och andra och uppmuntrar forskning för att förbättra regleringen. För att bli ackrediterade av PSA behövde beteendeanalytiker alltså vara registrerade.

År 2020 inrättade UK Society of Behaviour Analysis (UK-SBA) ett frivilligt register för beteendeanalytiker med målet att få registret ackrediterat av PSA. Den 1 december 2021 fanns totalt 302 beteendeanalytiker registrerade i detta register. Sökande till registret måste bevisa att de har tillräcklig utbildning i beteendeanalys; de behöver inte vara BCBA®. Ansökningarna granskas och beslut fattas av UK-SBA:s styrelse. I slutet av november 2020 ansökte UK-SBA om ackreditering av detta frivilliga register hos Professional Standards Authority (PSA). I början av 2023 beviljades denna ackreditering.

Under tiden har UK-SBA inrättat en arbetsgrupp för att utveckla ett system för att utfärda yrkesbevis för beteendeanalys. Målet för denna arbetsgrupp är att "se till att UK-SBA arbetar för att på längre sikt etablera en ram för professionellt erkännande och certifiering av beteendeanalytiker över hela bredden av beteendeanalytisk praktik" och att "se till att UK-SBA uppfyller utbildningskraven i PSA:s standarder och i UK-SBA:s strategiska plan". I de flesta europeiska länder har beteendeanalytiker antagit standarder som fastställts av BACB. En punkt som ofta missas i diskussioner om yrkesmässigt erkännande utanför USA är dock det faktum att certifieringar som tillhandahålls av BACB inte är nationellt erkända kvalifikationer i något europeiskt land, också före BACB:s beslut att ändra sin internationella inriktning från och med januari 2023. Faktum är att ingen USA-baserad beteendeanalytikertitel, akronym eller kvalifikation erkänns i jurisdiktioner utanför USA, helt enkelt därför att varje land bara kan lagstifta om sina egna angelägenheter, och detta

inkluderar officiellt erkännande av yrken. Vissa beteendeanalytiker hade insett detta och hade påbörjat processen att söka nationellt erkännande av yrket i sina länder, medan andra blev omskakade av BACB:s beslut.

Överensstämmelse mellan brittiska nationella och europeiska referensramar för kvalifikationer

Storbritanniens regering lade, å de decentraliserade förvaltningarnas vägnar (Northern Ireland Assembly, Scottish Government och Welsh Assembly Government), år 2009 fram sin rapport om hänvisning av Storbritanniens referensramar för kvalifikationer till den europeiska referensramen för kvalifikationer. Storbritannien har fyra olika operativa referensramar för kvalifikationer som visas i tabell 6 nedan.

Tabell 6. Nationella referensramar för kvalifikationer i Storbritannien

RQF	Regulated Qualifications Framework (RQF) for general and vocational qualifications	England Northern Ireland	8 levels
CQFW	Credit and Qualifications Framework for Wales for all qualifications	Wales	8 levels
SCQF	Scottish Credit and Qualifications Framework for all qualifications	Scotland	12 levels
FHEQ	Frameworks for Higher Education Qualifications of UK Degree-Awarding Bodies	UK degree-awarding bodies (e.g., HE)	5 levels

Källa: Report Referencing the Qualifications Frameworks of the United Kingdom to the European Qualifications Framework.

Trots de regionala och specialiserade skillnaderna finns det en stor överlappning mellan systemen, och de är alla standardiserade till EQF-nivåerna enligt tabell 7.

Tabell 7. Storbritanniens regionala NQF med hänvisning till EQF

 European Qualifications Framework	 		
EQF-nivå	RCF & CQFW	SCQF	UK Academic level
NIVÅ 8 Kunskaper på den mest avancerade gränsen inom ett arbets- eller studieområde och i gränssnittet mellan olika områden. De mest avancerade och specialiserade färdigheter och tekniker, inklusive syntes och utvärdering, som krävs för att lösa kritiska problem inom forskning och/eller innovation och för att utvidga och omdefiniera befintlig kunskap eller yrkespraktik. Visa betydande auktoritet, innovation, självständighet, vetenskaplig och yrkesmässig integritet och ett bestående	NIVÅ 8	NIVÅ 12	NIVÅ 8 Doktorsexamen

engagemang för utveckling av nya idéer eller processer i framkant av arbets- eller studiesammanhang, inklusive forskning.			
<p>NIVÅ 7</p> <p>Högspecialiserad kunskap, varav en del ligger i framkant av kunskapen inom ett arbets- eller studieområde, som grund för originellt tänkande och/eller forskning; kritisk medvetenhet om kunskapsfrågor inom ett område och i gränssnittet mellan olika områden.</p> <p>Specialiserad problemlösningsförmåga som krävs inom forskning och/eller innovation för att utveckla ny kunskap och nya förfaranden och för att integrera kunskap från olika områden.</p> <p>Hantera och förändra arbets- eller studiesituationer som är komplexa, oförutsägbara och kräver nya strategiska tillvägagångssätt; ta ansvar för att bidra till yrkeskunskap och yrkespraxis och/eller för att granska grupperns strategiska prestationer.</p>	NIVÅ 7	NIVÅ 11	<p>NIVÅ 7</p> <p>Masterexamen</p>
<p>NIVÅ 6</p> <p>Fördjupade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde som inbegriper en kritisk förståelse av teorier och principer.</p> <p>Avancerade färdigheter som visar på bemästring och innovation och som krävs för att lösa komplexa och oförutsägbara problem inom ett specialiserat arbets- eller studieområde.</p> <p>Hantera komplexa tekniska eller yrkesmässiga verksamheter eller projekt och ta ansvar för beslutsfattande i oförutsägbara arbets- eller studiesammanhang; ta ansvar för att hantera individers och grupperns yrkesmässiga utveckling.</p>	NIVÅ 6	NIVÅ 10/9	<p>NIVÅ 6</p> <p>Examen på grundnivå</p>
<p>NIVÅ 5</p> <p>Omfattande, specialiserad, saklig och teoretisk kunskap inom ett arbets- eller studieområde och medvetenhet om gränserna för denna kunskap.</p> <p>Ett omfattande utbud av kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att utveckla kreativa lösningar på abstrakta problem.</p> <p>Utöva ledning och översyn i arbets- eller studiesammanhang där det sker oförutsägbara förändringar; granska och utveckla egna och andras prestationer.</p>	NIVÅ 5 och 4	NIVÅ 8/7	<p>NIVÅ 5</p> <p>Grund/ Certifikat</p>
<p>NIVÅ 4</p> <p>Fakta och teoretiska kunskaper i breda sammanhang inom ett arbets- eller studieområde.</p>	NIVÅ 3	NIVÅ 6	<p>NIVÅ 4</p> <p>AS- och A-nivå</p>

<p>En rad kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att finna lösningar på specifika problem inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>Utöva självstyrning inom ramen för riktlinjer för arbets- eller studiesammanhang som vanligtvis är förutsägbara, men som kan förändras; övervaka andras rutinarbete och ta ett visst ansvar för utvärdering och förbättring av arbets- eller studieverksamheten.</p>			
<p>LEVEL 3</p> <p>Kunskap om fakta, principer, processer och allmänna begrepp inom ett arbets- eller studieområde.</p> <p>En rad kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att utföra uppgifter och lösa problem genom att välja och tillämpa grundläggande metoder, verktyg, material och information.</p> <p>Ta ansvar för att slutföra uppgifter i arbetet eller studierna, anpassa sitt beteende till omständigheterna när man löser problem.</p>	NIVÅ 2	NIVÅ 5	NIVÅ 3 Allmän gymnasieexamen (betyg A-C).
<p>NIVÅ 2</p> <p>Grundläggande faktakunskaper om ett arbets- eller studieområde.</p> <p>Grundläggande kognitiva och praktiska färdigheter som krävs för att använda relevant information för att utföra uppgifter och lösa rutinproblem med hjälp av enkla regler och verktyg.</p> <p>Arbeta eller studera under handledning med viss självständighet.</p>	1	4	NIVÅ 2 Allmän gymnasieexamen (betyg D-G).
<p>NIVÅ 1</p> <p>Grundläggande allmän kunskap</p> <p>Grundläggande färdigheter som krävs för att utföra enkla uppgifter</p> <p>Arbeta eller studera under direkt handledning i ett strukturerat sammanhang</p>	Ingång 3	3	NIVÅ 1 Färdigheter för livet
Ej tillämpligt	Ingång 2	2	Ej tillämpligt
Ej tillämpligt	Ingång 1	1	Ej tillämpligt

EuroBA-kompetens på nybörjarnivå med hänvisning till Storbritanniens NQF

Som framgår av Intellectual Output 1 överensstämmer resultaten av lärande inom områdena kunskap, färdigheter samt autonomi och ansvar på EuroBA-nybörjarnivåns kompetensområden till största delen med nivå 3 i EQF. De brittiska kandidaterna för EuroBA-kompetenserna på nybörjarnivå kommer att ha en allmän gymnasieexamen (betyg A-C).

EuroBA-kompetens på masternivå med hänvisning till Storbritanniens NQF

Såsom beskrivs i Intellectual Output 1, är resultaten av lärande inom områdena kunskap, färdigheter samt autonomi och ansvar på EuroBA-kompetenserna på masternivå huvudsakligen i linje med nivåerna 6 och 7 i EQF; kandidater för EuroBA-kompetenserna i Storbritannien kommer att ha avlagt en masterexamen.

Sammanfattning

En sammanfattning av de sex ländernas nationella referensramar för kvalifikationer presenteras i tabell 8. En jämförelse av de nationella kvalifikationerna för nivåerna 7 (EuroBA-masternivå) och 3 (EuroBA-introduktionsnivå) visar att standardiseringen av NQF i varje land har lett till likvärdiga krav på resultat av lärande, vilket säkerställer enhetliga utbildningsstandarder för EuroBA-kompetenser i alla länder.

Tabell 8. *Nationella referensramar för kvalifikationer, jämförelse mellan sex länder*

					
NIVÅ 8 Doktorand-program Doktorsexamen, tre till fyra år efter master (doktor)	NIVÅ 8 Doktorsexamen	NIVÅ 8 Doktorsexamen/ PhD (leder till titeln doktor)	NIVÅ 8 Examina på forskarnivå enligt bilaga 2 till högskoleförordningen 1993:100 (doktorsexamen) Examina på forskarnivå enligt bilagan till förordningen 1993: 221 för Sveriges lantbruksuniversitet	NIVÅ 8 Doktorsexamen i forskning Akademisk examen för forskarutbildning Examensbevis för specialisering Universitetsmasterexamen på andra nivå Akademisk examen för specialisering Högre specialiseringsdiplom eller masterexamen	NIVÅ 8 Doktorsexamen
NIVÅ 7 Masterprogram, ett till tre års högskoleutbildning utöver kandidatexamen eller fyra till sex års högskoleutbildning.	NIVÅ 7 Masterexamen	NIVÅ 7 Master of Science (leder till MSc-examen).	NIVÅ 7 Examina på avancerad nivå enligt bilaga 2 till högskoleförordningen 1993:100 (masterexamen) Examina på avancerad nivå enligt bilagan till förordningen 1993:221 för Sveriges lantbruksuniversitet Examina på avancerad nivå enligt bilagan till förordningen 2007: 1164 för Försvarshögskolan	NIVÅ 7 Masterexamen Akademisk examen på andra nivå Universitetsmasterexamen på första nivå Akademisk specialiseringsexamen Högre specialiseringsexamen eller masterexamen	NIVÅ 7 Masterexamen
NIVÅ 6 Kandidatprogram Bc- och BcA-examen tre till fyra års högskoleutbildning. Yrkesutbildning på högskolenivå DiS-examen tre till tre och ett halvt års utbildning på högskolenivå. Konservatorier - DiS examen - efter 2 år.	NIVÅ 6 Kandidatexamen	NIVÅ 6 Bachelor of Science eller Högskoleexamen vid högskola (högre yrkesutbildning)	NIVÅ 6 Examina, första cykeln, (kandidatexamen) Bilaga 2 till utbildningsförordningen 1993:100 Examina, första stadiet, bilaga till förordning 2007:1164 Examina, första stadiet, bilaga till förordning 1993:221 Kvalificerad yrkeshögskoleexamen Kvalifikationer som utfärdats utanför den	NIVÅ 6 Kandidatexamen Akademisk examen på första nivå	NIVÅ 6 Examen på grundnivå

NSK- kvalifikationer.			formella utbildningen Kandidatexamen		
NIVÅ 5 NSK- kvalifikationer (Certifikat för yrkesmässiga kvalifikationer - personligt)	NIVÅ 5 Yrkesinriktad eftergymnasial utbildning "examen" för personer som har avslutat EPAL:s lärlingsklass, nivå 5 (eftergymnasial nivå). Yrkesutbildningse xamen (eftergymnasial nivå) Eftergymnasial men inte högre utbildning - examensbevis eller "examen".	NIVÅ 5 Associate Degree: Detta avser en tvåårig kurs vid en högskola som ligger mellan årskurs 3 (Bachelor) av en högre yrkesutbildning (HBO, se nivå 6) och årskurs 4 av en yrkesutbildning på gymnasienivå (se nivå 4). Dessutom är en Associate Degree en mer tillämpad utbildning jämfört med kurser inom högre yrkesutbildning.	NIVÅ 5 Gymnasie- ingenjörsexamen Yrkehögskole- examen Kvalifikationer som erhållits utanför den formella utbildningen	NIVÅ 5 Examensbevis från högre teknisk utbildning	NIVÅ 5 Grund/certifikat
NIVÅ 4 Gymnasieutbildni ng med maturitetsexamen Allmän utbildning (Gymnazium) - fyra års gymnasiestudier. Gymnasieutbildni ng med maturitetsexamen (yrkesutbildning) - fyra års gymnasiestudier. Kompletterande studier som leder till maturitetsexamen - Två års studier efter yrkesutbildningsb eviset. NSK-behörighet	NIVÅ 4 Yrkehögskolecer tifikat Yrkesinriktad gymnasieexamen EPAL-intyg Gymnasiebetyg från allmän gymnasieskola	NIVÅ 4 Nivå 4a, man måste ha ett examensbevis på MBO-nivå 4. Nivå 4+: VWO- diplom (förberedande akademisk utbildning/föruniv ersitetsutbildning, 6 år, jämförbar med A-nivå, ger direkt tillträde till kurser vid universitet). Förberedande universitetsutbildn ing för vuxna Gymnasieutbildni ng för vuxna Gymnasieutbildni ng på gymnasienivå	NIVÅ 4 Examen från ett nationellt program för gymnasie- utbildning, examens- beteckning för studerande som börjar 2011 och framåt. Slutbetyg från ett fullständigt nationellt eller särskilt utformat program. Examen från kommunal vuxenutbildning på gymnasienivå, examensbenäm- ning för studerande med start 2011 och framåt Slutbetyg från kommunal vuxenutbildning på gymnasienivå Betyg från allmän kurs på gymnasienivå från folkhögskola. Kvalifikationer som erhållits utanför den formella utbildningen	NIVÅ 4 Yrkestekniker- utbildning Gymnasieexame n Licei Gymnasie- utbildning Gymnasie- utbildning Högre teknisk specialisering	NIVÅ 4 AS- och A-nivå

<p>NIVÅ 3</p> <p>Gymnasieutbildning med VET-certifikat (yrkesutbildning) - tre års gymnasiestudier.</p> <p>NSK-behörighet</p>	<p>NIVÅ 3</p> <p>Yrkesutbildningsbevis (efter gymnasienivå).</p> <p>IEK-intyg (grundläggande yrkesutbildning - lägre sekundärnivå)</p>	<p>NIVÅ 3</p> <p>VET-nivå 3 (yrkesutbildning) varar i tre år och leder till yrkesutbildning på andra stadiet (examensbevis på MBO-nivå 3).</p>	<p>NIVÅ 3</p> <p>Inga formella kvalifikationer på nivå 3 i Sverige</p>	<p>NIVÅ 3</p> <p>Certifikat för yrkesmässig aktör (<i>Attestato di qualifica di operatore professionale</i>)</p>	<p>NIVÅ 3</p> <p>Allmän gymnasieexamen (betyg A-C)</p>
<p>NIVÅ 2</p> <p>Utbildning på lägre sekundärnivå Slutförande av ett gymnasieprogram på lägre sekundärnivå - nio år.</p> <p>Gymnasieutbildning med yrkesutbildningsbevis - två års gymnasiestudier.</p> <p>Gymnasieutbildning utan yrkesutbildningsbevis - ett eller två års utbildningsprogram.</p> <p>NSK-kvalifikationer</p>	<p>NIVÅ 2</p> <p>Slutbetyg från gymnasieskolan (obligatoriskt)</p>	<p>NIVÅ 2</p> <p>Förberedande utbildning (VMBO, 4 nivåer, examensbevis på nivå 2, 3 eller 4) och examensbevis på MBO-nivå 2.</p>	<p>NIVÅ 2</p> <p>Slutbetyg från grundskolan</p> <p>Slutbetyg från specialskolan</p> <p>Slutbetyg från kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå</p> <p>Gymnasiebevis från anpassad gymnasieskola</p> <p>Komvuxbevis från kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå</p> <p>Betyg från utbildning i svenska för invandrare kurs D, eller motsvarande utbildning som bedrivs vid folkhögskola</p> <p>Betyg från kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare kurs D, eller motsvarande utbildning som bedrivs vid folkhögskola</p> <p>Intyg om godkänt resultat från allmän kurs på grundskolenivå från folkhögskola</p>	<p>NIVÅ 2</p> <p>Intyg från obligatorisk utbildning</p>	<p>NIVÅ 2</p> <p>Allmän gymnasieexamen (betyg D-G)</p>

NIVÅ 1	NIVÅ 1	NIVÅ 1	NIVÅ 1	NIVÅ 1	NIVÅ 1
Specialundervisning Slutförande av ett utbildningsprogram i en specialskola - 10 år	Grundskolebetyg (obligatoriskt)	Grundskolebetyg (obligatoriskt) MBO-diplom på nivå 1 eller VMBO-diplom på nivå 1.	Slutbetyg från anpassad grundskola Slutbetyg från kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå	Slutbetyg från lägre sekundärskola	Färdigheter för livet

Referenser

- Arntzen, E., Hughes, J.C., Pellón, R., & Moderato, P. (2009). Behavior Analysis in Europe. An update. *European Journal of Behavior Analysis*, 10(2), 95-100
<https://doi.org/10.1080/15021149.2009.11434311>
- Arntzen, E. & Pellón, R. (2021). A view on the development and current situation of behaviour analysis in Europe. *Behavior and Social Issues*, 30(2), 346-360. DOI: 10.1007/s42822-021-00068-w
- Association for Behavior Analysis International (ABAI; 2021), *Verified Course Sequence Directory*, Retrieved 7.12. 2021 from
<https://www.abainternational.org/vcs/directory.aspx>
- Associazione Nazionale Famiglie di Persone con Disabilità Intellettiva e/o Relazionale (ANffAS, 2020) Retrieved 11.1.2022 from <http://www.anffas.net>
- Associazione Nazionale Genitori Soggetti Autistici (ANGSA, 2020) Retrieved 11.1.2022 from <http://angsa.it>
- Associazione Tecnici ABA (ASSOTABA, 2014) Retrieved 11.1.2022 from
<https://www.assotaba.it>
- Autism Speaks. (2017). Autism Law Summit: “A gathering of doers”: International Award for Jana Gandalovičová. Retrieved 17.3.2019 from
<https://www.autismspeaks.org/advocacy-news/2017-autism-law-summit-gathering-doers>
- Behavior Analysts Certification Board (BACB; 2021). Retrieved 7.12.2021 from
<https://www.bacb.com/services/o.php?page=101135>
- Behavior Analysts Certification Board (BACB; 2018). Jana Gandalovičová received M Hemmingway Award. Retrieved 28.1.2023 from
<https://www.youtube.com/watch?v=srMJ4rzzaskå>
- Bijou, S. W. (1984). Analisi comportamentale del ritardo mentale: Implicazioni per la diagnosi ed il trattamento [Behavior analysis of intellectual disability: Implications for diagnosis and treatment]. In R.Larcan, P.Moderato, & S.Perini (Eds.), *Nuove prospettive nelle scienze del comportamento* (pp. 27–48). Carboneditore.
- Bijou, S. W. (1993). *Behavior analysis of child development*. New Harbinger Publications.
- Bromark, G. & Granat, T. (2012). Rekommendationer. Reviderad och uppdaterad ur rapporten Mångsidiga intensiva insatser för barn med autism i förskoleålder. (Rev. ed.).

- Lund: Sveriges Habiliteringschefer (Recommendations; revised and updated from report; Comprehensive interventions for preschool children with autism). Retrieved 15.2.2023 from https://habiliteringisverige.se/arkiv/ebh_report/mangsidiga-intensiva-insatser-for-barn-med-autism-i-forskolealdern
- Čadilová, V., Žampachová, M. a kol. (2012). *Metodika práce se žákem s poruchami autistického spektra*. Olomouc: UP. Dostupné z Retrieved 28.1.2023 from http://www.inkluzi.upol.cz/portal/velke_publicace/metodiky/PAS_Metodika.pdf
- Carr, J. (2011). Jerry Shook and the BACB: An enduring legacy. *Newsletter of the Association for Science in Autism Treatment*, 8(4), 2–3.
- Cooper, J., Heron, T., & Heward, W. (2020). *Applied behavior analysis* (3rd ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- de Droomboom (2006). ABA Behandelcentrum voor kinderen met autism. Retrieved 14.2.2023 from <https://stichtingdedroomboom.nl/>
- European Commission (2011). Development of National Qualification Frameworks in Europe. European Centre for the Development of Vocational Training (CEDEFOP). Retrieved 14.2.2023 <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications/6112>
- EOPPEP (2016). *Greece EQF Referencing Report*. National Organisation for the Certification of Qualifications & Vocational Guidance (EOPPEP). Retrieved 14/2/2023 from https://europa.eu/europass/system/files/2022-05/Greek_Referencing_Report%5B1%5D.pdf
- Gandalovičová, J. (2016). The arrival of ABA in the Czech Republic. *European Association for Behavior Analysis Newsletter, December*. Retrieved from <http://www.europeanaba.org/>
- Governmental Committee for Citizens with Disabilities/Vládní Výbor pro Zdravotně Postižené Občany. (2016). *Podnět k řešení situace života osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin* [Incentive to resolve the adverse life Situation of persons with autism spectrum disorder and their families]. <https://www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/dokumenty/Podnet-k-reseni-situace-PAS.pdf>
- Hughes, C. J., & Shook, G. L. (2007). Training and certification of behaviour analysts in Europe: Past, present, and future challenges. *European Journal of Behavior Analysis*, 8(2), 239–249.
- Huskens, B. & Palmen, A. M. J. W. (2016). Applied Behavior Analysis: het ABA van ABA. *GZ-Psychologie*, 8, 12-15. <https://doi.org/10.1007/s41480-016-0004-x>
- ISFOL (2012). *First Italian Referencing Report to the European Qualification Network*.

- Italian Society of Experimental and Applied Behavior Analysis (SIACSA, 2014). Retrieved 11.1.2022 from <http://www.siacsa.org>
- Keenan, M., Dillenburger, K., Konrad, M.H. et al. (2022). Professional development of behavior analysts in Europe: A snapshot for 21 countries. *Behavior Analysis in Practice*. <https://doi.org/10.1007/s40617-022-00754-0>
- Kelly, M., Martin, N., Dillenburger, K., Kelly, A., & Miller, M. M. (2018). Spreading the news: History, successes, challenges and the ethics of effective dissemination. *Behavior Analysis in Practice*. <https://doi.org/10.1007/s40617-018-0238-8>
- Kingsdorf, S., & Pančocha, K. (2020). A survey of the use of applied behavior analysis for children with autism in the Czech Republic. Retrieved February 11, 2020, from <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/08856257.2020.1726092>
- Kingsdorf, S., & Pančocha, K. (2021). Looking at Europe's recent behavioral telehealth practices for children and families impacted by neurodevelopmental disabilities. *International Journal of Developmental Disabilities*. <https://doi.org/10.1080/20473869.2021.1925403>
- Neidt, E. & Schenk, J. J. (2012). Een review van gedragsmodificatie programma's gebaseerd op principes uit de Toegepaste Gedragsanalyse (ABA) voor kinderen met een autisme spectrum stoornis. *Wetenschappelijk Tijdschrift Autisme*, Vol. 2, 47-54.
- NLFQ (2019). *Referencing the Dutch Qualifications Framework NLQF to the European Qualifications Framework*.
- Mellon, R. (2013). *Psychology of behavior* (3rd ed.). Athens: Pedio Books
- Moderato, P., Presti, G. (2006) Behaviorism and the science of behavior: its development in Italy *International Journal of Psychology* 41, 6, 480-485
- Moderato, P., Presti, G. (2019). La febbre dell'ABA. *Giornale Italiano dei Disturbi del Neurosviluppo*, 4, 1 20-32.
- Oppo, A., Schweiger, M., Ristallo, A., Presti, G., Pergolizzi, F., Moderato, P. (2019). Mindfulness skills and psychological inflexibility: two useful tools for a clinical assessment for adolescents with internalizing behaviors. *Journal of Child and Family Studies* <https://doi.org/10.1007/s10826-019-01539-w>
- Pohanková, J., Šťastná, V., Roskovec, V., & Stalker, M. (2011). *National Referencing Report of the Czech Republic*. National Institute for Education, Education Counselling Centre and Centre for Continuing Education of Teachers (NÚV)
- Professional Standards Agency (PSA; 2014). *Accredited Registers - Our Standards*. Retrieved from

- <https://www.professionalstandards.org.uk/publications/detail/accredited-registers---our-standards>
- Robertshuis, (2006). Autisme de wereld in. Retrieved 14.2.2023 from <https://www.hetrobertshuis.nl/sponsoring/>
- Roll-Pettersson, L., & Ala'i-Rosales, S. (2009). Using blended and guided technologies in a university course for scientist-practitioners: Teaching Applied Behavior Analysis to autism professionals. *Journal of Intellectual Disabilities, 13*, 2, 113-142.
- Roll-Pettersson, L., Ek, U., & Ramnerö, J. (2010). Benefits of BACB certification for universities in Europe: A case study from Sweden. *Association of Professional Behavior Analysts, 17*.
- Roll-Pettersson, L., Gena, A., Eldevik, S., Moderato, P., Sigurdardottir, Z. G., Dillenburger, K., Keenan, M., & Ala'i-Rosales, S. (2020). Higher education and behavior analysis in Europe: creating a unified approach for the training of autism professionals. *European Journal of Behavior Analysis, 21*(1), 158–184. <https://doi-org.ezp.sub.su.se/10.1080/15021149.2020.1758990>
- SEQF-EQF Committee (2015). Förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. *Department of Education*. Retrieved 15.2.2023 from [SeQF - en stödstruktur för validering \(valideringvast.se\)](https://www.seqf.se/en/stodstruktur-for-validering)
- SimpleSteps. (2016). *Simple Steps Autism: The online teaching platform for the treatment of Autism*. Retrieved 3.11.2021 from www.simplestepsautism.com
- Stichting Raeger (2011). Autismecentrum. Retrieved 14.2.2023 from <https://www.raeger.nl/ontstaan-van-raeger/>
- Vláčil, J. (1975) Ke kritice behaviorismu. *Sociologický Časopis, 11* (4), s. 352-364.
- Vládní výbor pro zdravotně postižené občany (2016) *Podnět k řešení situace osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin*. Online. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/dokumenty/Podnet-k-reseni-situace-PAS.pdf>
- Vyhláška č. 55/2011 Sb. *Vyhláška o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků*.
- Vyhláška č. 39/2005 Sb. *Vyhláška, kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání*. Vlácil, J. (1975) Ke kritice behaviorismu. *Sociologický Časopis, 11* (4), s. 352-364.
- Zákon 201/2017 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 96/2004 Sb. (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních)

Zákon 96/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních)

Žampachová, Z. (2014) Vzdělávání dětí s autismem patří k nejtěžším disciplínám speciální pedagogiky. Člověk v tísni. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/vzdelavani-deti-s-autismem-patri-k-nejtezsिम-disciplinam-specialni-pedagogiky-1799gp>